Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 195 (14000) | 1975 оной августын 20, среда | Сэн 2 мүнгэн.

КОМБАЙНЕРАЙ АРЮУН УЯЛГА

РЕСПУБЛИКЫНГАА БҮХЫ КОМБАЙНЕРНУУДТА ЗЭДЫН ТҮРҮҮ КОМБАЙНЕРНУУДАЙ ЭЛЬГЭЭҺЭН

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

...ндэтэ нүхэдүүд! Түсэбтэ юһэ... табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ...оо таряа хуряалгые амжалта... ...гаар үнгэргэхын түлөө Эхэ оро... ...оо үмэнэ бидэнэй харюусаха ... саг хүрэжэ ерэбэ. Ургаса ху... ...алгые түргөөр, гээлтэ хоролто... ...өөр үнгэргэхын түлөө Бүхэ... ...зна мүрысөөнэй үүсхэлшэд — ...оной, Кубаниин ба Запорожиин ...байнернуудһаа ажалай эстафе... ...зэтэй түрэтэйгөөр хэлан аба... ...ёотойбди.

...аймнай колхоз, совхозуу... ...олинууд дээрэ яһала һайн ...гаса эдеэшэжэ байна. Табан жэ... ...түгэсхэлдэ Зэдын таряашадай ...зэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһа... ...ашаар энэ түйлагдаа. Байгша ...до 76.880 гектарта гэхэ гү, али ...974 онойхиһоо 5.865 гектараар ...з талмай дээрэ ороохото урга... ...нууд таригданхай. Хабарай та... ...гын хүдэлмэри богони болзор... ...һайн шанартайгаар үнгэргэгдэ... ...байгаа. Нёдондо жэлэйхиһээ ...түй ехэ минеральна үтэг... ...эгнүүд полидо оруулагдаһан, ...шэбхэ гаргагдаһан байха юм.

...гэшье ороохо гээнгүйгөөр ур... ...ня хуряажа абахын тула бүхы ... шадалаа, мэргэжэл шадаба... ...элсүүлэн гаргаха ушартай бо... ...байнабди. Забайкалиин сагай ...рил ургаса хуряалгаяа топ бо... ...и болзор соо хадажа абахые ...алдаг гээд бидэнэр, комбай... ...нууд, мартаха ёһогүйбди. Ху... ...гын оньһон техникые бүтээ... ...тэйгээр хэрэглэһэн хүнүү... ...комбайнуудаа, жаткануудаа, ...портын хэрэгсэлнүүдые һаа... ...лан зогсоогоогүй хүнүүдэй ур... ...хуряалга дээрэ илажа гарадаг ...ыень урда урдын жэлнүүдэй ...дүршэлһөө һайн мэдэнэбди.

...мбайнер хадаа хадалга дээрэ ...рүү хүдэлмэрилэгшэ болоно. ...онсо ехэ омогорхол түрүүл... ...бэшье бидэнэртэ бултанда... ...бага бэшэ харюусалга даал... ...Ургаса хуряалга дээрэ бүхы ...ан — тогоошонһоо эхилээд, та... ...зэрэдэг автомашинануудай ...ошод хүрэтэр — тодо нари... ...һайнаар хүдэлхэ ёһотой. ...д хэрбээ комбайнерай ханам... ...гүй һулаар хүдэлөө һаань, ур... ...хуряалгада хабаадаһан бусад ...үүдэй ажал хооһоор һалаха ...уу.

Манай аймаг дотор олон комбайнер үнэн сэхээр, шэн габьяатайгаар хүдэлжэ, ажалай ёһотойл баатаршалга гаргадаг байна. Прокопий Хамаганович Иванов 1942 онһоо хойшо «Мир» колхоздо механизатораар ажаллана. Энэ үе соо тэрэ түрүү бэрхэ комбайнернуудые һурган бэлдээ. 1974 ондо ургаса хуряалгада Зэдын аймагай чемпион болоһон Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой механизатор Мухаметхан Шарафутдинович Ахметчин түрэл колхоздоо таряа хуряалгада хабаадахаһаа гадна, хүршэ «Коммунизм» колхоздоо туһалһан байна. Борьёогой совхозой Ленинэй орденто суута комбайнер коммунист А. А. Метелкин Борьёогой комбайнернуудай энэрхы һайн багшань болонхой. Тэрэнэй һурагшад ажалай үндэр бүтээсэ түйлахаһаа гадна, олохон ушарта багшаяа ахижа гарадаг байха юм.

Урда жэлнүүдэйхидэл адли, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ таряа хуряалга дээрэ комбайнуудаараа ажалай эгээл үндэр бүтээсэ түйлахые оролдохобди. «Хамтын хүсэн хадые урбуулха» гэжэ зоной дунда хэлсэдэг. Тиимэһээ зарим нэгэ комбайнерай түйлаһан амжалтануудые ажахыда, аймаг ба бүхы республика дотор ургаса хуряалгые саг соонь бэелүүлжэ шадахагүй байна. Комбайнернуудай, тракторнистнуудай, автомашинануудай жолоошодой бултанайнь шэн габьяата ажалһаа ургаса хуряалгын үедэ амжалта түйлагдахал. Тиимэһээ халаан соогоо жатка бүхэн 25—30 гектарһаа бага бэшэ талмай дээрэһээ ургаса хадажа унагааха, 15—20 гектар дээрэһээ баал суглуулха гү, али комбайнаар сэхэ хадаха гэжэ һаяхан аймагай комбайнернуудай зүблөөн дээрэ шиидхээбди. Энээнэй тула ургаса хуряалгын агрегат бүхэн сүүдхэдээ 20 часһаа бага бэшэ саг соо хүдэлгэгдэхэ зэргэтэй.

Звенонууд, бүлэгүүд боложо хамтаараа хүдэлмэрилбэл, ургаса хуряалгын техникын эрхим һайнаар ашаглагдажа болохо байһые манай дүй дүршэл, ороной түрүү комбайнернуудай дүй дүршэл үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулаа. Имэ арга хэрэглэһэн дүршэлтэй механизаторнууд шэнэ комбайнернуудые ходо харалсажа ябадаг байна. Звенонууд ба бүлэгүүдээр дамжуулан техническэ харууһа-шалгалта эмхидхэбэл, комбайнуудһаа гараһан таряа зөөхэдэ, хуряалгын ябасые эршэмтэйгээр хүтэлбэрилхэдэ бэлэн байдаг. Тиимэһээ аймагайнгаа ажахы бүхэндэ таряа хуряалгын үеэр бүлэглэн ажаллаха онол арга хэрэглэхэ гэжэ шиидээбди.

Амяарлан хуряалга манай эндэхи байдалда таряа хадалгын гол арга байдаг байгаа, байхашье. Ингэжэ хүдэлмэрилхэдэ, хуряалгын техникэ ехэ бүтээсэтэйгөөр хэрэглэгдэхэһээ гадна, мүн ороохо тарянай ургажа байхадаа айран уналгые ехээр хороохо арга олгоно.

Хуряалгын ба зөөлгын үедэ ороохо тарянай гээгдэлгые зайсуулхын тула, бүхы комбайнуудаа зааханшье нүхэ һубэгүй болгохоор нэмэлтэ хэмжээн абтаа. Автомашинануудай кузовуудтахи забһар зайнууд шэглэгдэжэ, тарянай гоожохоор бэшэ болгогдонхой. Бүхы автомашинанууд брезентээр хангагдаа. Минии байлгые хороохын, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ зорилгоор бүхы комбайнуудые һүниндөө хүдэлгэхын тула нэмэлтэ лампочканууд табигдаһан, дохёо үгэхэ хэрэгсэлнүүд тодхогдоһон байна.

Хуряалгын техникые шалган заһабарилха хүдэлмэри шэнэ гуримаар эмхидхэгдээ. Техническэ харууһа хангаха агрегадуудтай 2—3 наладчик-мастернууд тракторна бригада бүхэндэ томилогдонхой. Тэрээнһээ гадна, ажахынуудта аварийна албанууд бии болгогдоо.

Шофёрнуудай, илангаяа комбайнуудһаа гараһан таряа зөөхэ жолоошодой, ямараар хүдэлмэрил һэнһөө таряа хуряалгын амжалта олохон ушарта дулдыдаха болоно. Тэдэнэй дунда үнэн сэхээр ажалладаг хүнүүд олон. Ниитын хэрэгтэ тэдэнэй оруулһан хубитые үндэрөөр сэгнэнэбди. Гэхэ зуура, хуряалгын хүдэлмэридэ хабаадаһан нэрэ зүүдэг хүнүүдшье бии. Тиимэшүүл элдэб эсын шалтагаануудые дурдаад, дааһан хэрэгһээ хулжадаг байна. Имэ хүнүүд үдэшэ боломсоорнь убай һэнгэргүйгөөр поли дээрэһээ ябашадаг. Тэрээнһээ шалтагаалан, хуряалгын бүхы хүдэлмэри зогсоогдохо ушартай болодог. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлэй хуряалгада хабаадалсахыень автомобильна ажахынуудай эрхим түлөөлэгшэдөө эльгээхэ, тэдэнь коллективүүдэйнгээ ажалай нэрэ хүндые суурхуулха, бүгэдэ арадай хэрэгтэ хубитаяа оруулха байха гээд найданабди.

Хуряалгынгаа хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэхын тула оролдолго хүсэлэлгэ ехээр гаргахабди гэһэн уялга өөһэдынгөө зүгһөө абанабди. Таряа хуряалгаяа 20—25 хүдэлмэриин үдэрэй туршада дүүргэхэ гээд шиидэнхэйбди. Түс бүридөө сезон соо 7—8 мянган центнер таряа сохижо тушаахабди. «Минута зуурашье минии байхагүй, поли дээрэ нэгэшье хоолос үлээхэгүй!» гэһэн уряа хуряалгын үедэ баримталан бэелүүлхэбди. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй таряа хуряалгын үедэ шиидхэхэ зорилгоёо Зэдын бүхы механизаторнууд иигэжэл ойлгоно.

Манай уряада һайшаалтайгаар хандан, хуряалгынгаа хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргэхын, багаханшье гээлтэ хоролто тохёолдуулхагүйн түлөө социалис мүрысөөндэ оролсохыетнай хүндэтэ нүхэдүүд, таанадые уряалнабди. Эхэ орондоо элбэг ехэ таряа үгэел! Бидэнэй хамтын ажал хэрэгүүд Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездэ эрхим бэлэг болог лэ!

Зэдын аймагай түрүү комбайнернуудай даалгабараар: Д. МЕТЕЛКИН, Н. ГАРМАЖАПОВ (Ленинэй орденто Борьёогой совхоз), М. АХМЕТЧИН (Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз), П. ИВАНОВ, Н. ПЕРВУШИН («Мир» колхоз), В. ЧАГДУРОВ (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), М. СЕРКОВ («Коммунизм» колхоз).

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ габшагай алхам

ЗАЛУУ БАРИЛГАШАН

Вера Цыренова ашаа үргэдэг кран жолоодохо тон харюусалгатай мэргэжэл шудалһан юм. Тэрэ Улаан-Үдэ хотын шэнэ кварталнуудта байрын гэрнүүдые олоор барилсаһан юм. Мүнөө Вера Цыреновагай жолоододог кран Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ тодхогдонхой. Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын комбинадай коллектив эндэ 80 бүлэ айлай ороходо гурбан гэр, 120 бүлэ айлай орохо нэгэ гэр бариха юм. Вера Цыренова барилгашадые һаатуулхагүй гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ.

— Верын ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг дээрэһээ бидэнэр барилгашад халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэбди, — гэжэ хабсаргагшадай бригадын бригадир А. А. Дорофеев хэлэжэ байгаа һэн.

Мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ, түйлаһан амжалтаяа үшөөл арьбадхаха гэһэн шухалын шухала зорилго барилгаша басаган урдаа табина. Бусадһаа эртэ ажалдаа ерэжэ, ашаа үргэдэг кранайнгаа элдэб олон детальнуудые наринаар шалгадаг, шорой тооһонһоонь сэбэрлэжэ, детальнуудые тоһододог заншалтай. Энээн дээрэһээл халаанай үедэ һаадгүйгөөр хүдэлжэ, барилгашадай түргэнөөр барилга хэхэ хэрэгтэнь хубитаяа оруулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ашаа үргэдэг кранай машинист В. Цыренова.

В. НИКОЛАЕВАЙ фото.

ТҮГЭС БЭЛЭН

Байгша ондо шииг нойто, хура бороотой байжа, ороохо тарянай ургаса нёдондонойхиһоо яһала һайн гэжэ тэмдэглэмээр. Хүрбын совхозой хоёрдохи отделениин таряашад 1500 гектар шэниисэ, 250 гектар обёос тариһан байна. Пэгшэгэр үндэрөөр ургаһан тарян һалхинда найган, долгилно. Түс ажахын механизаторнууд таряа хуряалгадаа бэлдэнэ, комбайнуудаа заһабарилаа.

Дүршэлтэй механизатор, коммунис ажалай ударник Д. Доржиев комбайнаа богони болзор соо һайн шанартайгаар заһабарилхын тула хүсэ шадалаа гарган оролдоо. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ таряа хуряалгые һайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтодо оруулангүй үнгэргэхэ зорилготой тус совхозой механизаторнууд горитой оролдолго гаргана.

Нүхэд В. Еронтьев, Г. Черенков болон бусад комбайнернууд заһабарилгаяа баһал шанартай һайнаар хэнэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭЭБДИ

Манай Тимлюйн асбоцементнэ заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 3 миллион хэһэг шифер гаргахаар социалис уялга абаа бэлэй. Заводоймнай хүдэлмэришэд бии байгаа арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, имэ ехэ хараа зорилгонуудые табяа һэн.

Мастер Владимир Иванович Бородинай хүтэлбэрилдэг участогай коллектив халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр долоо һарын даабариһаа гадуур 900 мянган хэһэг һайн шанартай шифер үйлэдбэрилэн гаргажа, бэшэнэйнгээ дундаһаа шалгарба. Бэшэшье олон хүдэлмэришэднай оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна. Заводоймнай коллектив байгша оной гансахан июль һарын даабариһаа гадуур 1.297 мянган хэһэг шифер гаргаа. Долоо һарын түсэбһөө гадуур 3 миллион хэһэг шифер гаргажа, түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаа болзорһоонь табан һараар уридшалан дүүргээбди. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 1.500 мянган хэһэг шифер гаргаха арга бии. Энэ зорилгобо бэелүүлхэшье байхабди.

Н. ПОЗДНЯКОВА,
Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой түсэблэлгын таһагай начальник.

...ТҮРҮҮШЫН ...ААЛНУУД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряашад болон механизаторнууд юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы оной ороохо таряа түүбэрилэн хуряажа эхилбэ. Ажахын тракторна таряан ажалай гурбадахи бригадаһаа нүхэр А. А. Пашинскиин хүтэлбэрилдэг механизаторнууд колхоз доторoo булганһаа түрүүлэн комбайнаа поли дээрэ гаргаһан байна.

Эндэхи механизаторнууд анха түрүүн ешмээн хуряажа эхилээ. Комбайнер Александр Казаков, тэрэнэй туһалагша Геннадий Пашинскин гэгшэд тарялангай захые тэгшэлэн сабшана. Владимир Бальчинов Виктор Корнев хоёр ешмээн амяарлан хадажа байна.

Таряа хадалгын түрүүшын үдэр В. Бальчинов, В. Корнев гэгшэд өөһэдынгөө туһалагшанартай гушаад гектарай ешмээн унагаажа, баал болгоһон байна. Колхозой механизаторнууд ургаса хуряалгадаа һаяын үдэрнүүдтэ жэгдэрэн орохонь. Тэдэнэр социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, энэ жэлэй таряа хуряалгые һайн шанартайгаар, богони болзорто дүүргэхэ зорилготой.

С. ПАВЛОВ,
«Зэдын үнэнэй» хүдэлмэрилэгшэ.

ХАРУУҺАНАЙ ХҮСӨӨР

Үнгэрэгшэ хабар совхозой бүхы гүүртэ, фермэнүүдһээ туранхай, муу, тамир татуу буруудые суглуулжа, шэнэ гүүртэ бии болгохо гэжэ шиидэгдэһэн байгаа. Зүгөөр имэ гүүртые дайралдаһан лэ хүндэ даалгажа болохогүй гэжэ хүтэлбэрилэгшэдтэ баһал мэдээжэ һэн. Эдэ буруудые дүршэлтэй ухэршэн харууһалжа, нэгэшье буруу ухүүлхэгүйһөө гадна, саашадань шахан таргалуулха ёһотой байгаа ха юм. Теэд тиимэ хүн хэн байха гээшэб? Дирекци, партбюро удаан бодожо шэлэжэ үзэһэнэйнгөө удаа 1-дэхи отделениие эрхилэгшын дурадхалаар Василий Николаевич Дондоповто даалгаха гэжэ шиидэбэ.

Үнэхөөрөөшье нүхэр Дондопов этигэл найдабаритай, оролдосотой нэтэрүү, ажалша бэрхэ хүн. Иигэжэ Василий Николаевич совхозой аһан муу гүүртэ даажа абаа бэлэй. Түрүүшээр ажалынь тон ехэ байгаа. Хабар боложо байһан сагта малай хоол хошо бага һэн. Тиибэшье һаань совхоз Дондоповой гүүртэ тэжээлээр таһалдуулхагүй гэжэ оролдодог байгаа. Василий Николаевич гэр бүлэтэеэ хамһажа, буруун бүхэн шахууе тэнжээхэ, үхүүлхэгүй гэжэ оролдодог, тэмсэдэг һэн. Тэрэнэйнь ашада мүнөө болотор нэгэшье буруун гарзалаагүй, харин сүүдхэдэ дунда зэргээр 840 граммаар шэгнүүрээ нэмээжэ байна.

Гүрэндэ тушаагдаха болоторынь буруун бүхэнэйнгоо шэгнүүр сүүдхэдэ 1 килограммаар нэмээхэб гэһэн социалис уялга Дондопов абаад, хүдэлжэ байна. Энэ ёһотой малшанай үгэ ха юм даа! Мүнөө имэ амжалтануудые түйлажа байһан хүн коммунис партиин XXV съездые бүри үндэр амжалтануудаар угтаха бээз гэжэ дүүрэн этигэмээр.

С. ЧАГДУРОВ,
Ехэ-Нугын совхозой парткомой секретарь.

Хяагта.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

...Н. Косыгин ...Сэнфордтой ...өөрэлдэбэ

...ССР-эй Министрнүүдэй ...эй Түрүүлэгшэ А. Н. ...гин американ политиче ба ниитын ажал ябуу..., американ-совет ха...ее хүгжөөхын түлөө ...едэй гэшүүн Т. Сэн...ой августын 18-да ...нь соо уулзажа хөөрэл...

...үүлэй жэлнүүдтэ совет...ан харилсаанда боло... һайн хубилалтанууд ...ороной арадуудай ашаа ...харюусаха, уласхоо... шахардуу байдал ...дээрэнь һулаpуулга... ...һайнаар нүлөөлхэ байна ...хөөрэлдөөнэй үедэ тэм...дээ. Адли тэгшэ эрхэ... ...али алинайнь ашаа туһа... мүн нэгэ нэгэнэйнгээ ...дын хэрэгүүдтэ хамаа...гүй байлгада үндэһэ... СССР-эй ба США-гай ...доохи амгалан ёһоной ...аа холбооe хүгжөөхын ...хүсэлэл оролдолгоёо үр...үүлхэ шухала байһан ... хоёр тала һанамжаяа ...

(ТАСС).

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ УЛАМ ТҮРГЭДХЭЕ!

ЭМХИТЭЙГЭЭР

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын тулада, Хэжэнгын аймагай ажалшад шадаал һаа ехэ үбһэ бэлэдхэхын түлөө тэмсэнэ. Мүнөө үеын байдалаар хараад үзэхэдэ Хэжэнгын, Чисаанын совхозуудай үбһэшэд яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Жэшээлхэдэ, Чисаанын совхоздо тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэхын тулада эмхидхэлэй, ниитэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Һүүлэй мэдээгээр тус ажахыда 160 тонно сенаж дарагдажа, 210 центнер ногооной гурил татагдаһан байха юм. Гадна набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб арба гаран центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Энэ амжалтада Үлзытын дунда һургуулиин һурагшанарай үйлэдбэриин бригадын гэшүүдэй оруулһан хубита бии. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри бүри һайнаар, эмхидхэл һайнтайгаар ябуулхын тулада эндэхи зон тэмсэнэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ТОБШОХОНООР...

6 МЯНГАН ЦЕНТНЕР...

БЭШҮҮР. «Победа» колхозой сабшалан дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Хура бороогой орожо һаатуулаашье һаань, үбһэшэд ажалаа зогсоолтогүй ябуулжа, гар хажууряар һөөг бургаһанай, һубаг ханаабай захаархи ногоо сабшана.

Һүүлэй мэдээгээр колхоз 6 мянга гаран центнер үбһэ, 1250 центнер ногооной витаминтай гурил бэлэдхэһэн байна. Үбһэ хуряалгын түлэг ябажа байха үедэ эртүүр әдеэшэһэн горох хадаха хүдэлмэри баһал зэргэ хэгдэжэ эхилээ. Энэ ажахын нэгэдэхи, гурбадахи бригадануудта 50 гаран гектарай горох хуряагдаба. Гадна эндэ силос дараха хүдэлмэри баһал эхилэнхэй.

В. БОРИСОВ.

БУЛАМАЙ ҮБҺЭШЭД–ТҮРҮҮ

ХОРИ. Тэжээл бэлэдхэлгэеэ эмхитэйгээр, богони болзорто үнгэргэхын тула Анаагай совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд үбһэшэдэй звенонуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн юм. Һаяхан энэ тэмсэлэйнь ээлжээтэ дүн согсологдожо, Ендон Ринчиндоржиевай хүтэлбэрилдэг звено эрхимлэбэ. Буламай үбһэшэд богонихон хугасаа соо 2200 центнер үбһэ һурилөө. Тиихэдэ Виктор Насухинай звено 1800 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, удаадахи һууриень эзэлээ.

Мүнөө совхоз бүхыдөө 7 мянган центнер үбһэ һурилжэ абаад байнхай.

Б. ЛАЙДАПОВ.

РЕПОРТАЖ

СИЛОС ДАРАЛГА ДЭЭРЭ

Урда жэлнүүдтэ Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой механизаторнууд кукурузын баян ургаса абажа бирадаггүй һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, полинь өөрын эзэгүй байдаг байгаа бшуу. Нэгэ бүлэг механизаторнууд тарилга хээд, удаань ургасын хойноһоо ондоо механизаторнууд харууһалха. Тиигээд нүгөөдэ бүлэгынь ерэжэ, ургасаяа хуряадаг байгаа.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, энэ жэлэй эхиндэ кукурузашадай тусхай 3 звено колхоздо эмхидхэгдэһэн байна. Дүршэлтэй механизаторнууд Д. Е. Кушнарёв, И. М. Шитин, А. К. Хомяков гэгшэд звенонуудые даагшаар томилогдоо. Звено бүхэндэ кукурузын участок үгтэһэн, техникэ даалгагдаһан, минеральна үтэгжүүлгэ үгтэһэн байна. Шэнээр эмхидхэгдэһэн звенонууд кукурузын тарилгые һайн шанартайгаар үнгэргөөд, харууһалга ёһотоор эмхидхээ: хоёр дахин борнойлоо, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хээ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа.

— Кукурузын ургаса яһала һайн. Ерэхэеэ байһан үбэлжэлгэдэ фермын үнеэдтэ гүйсэд хүрэхэ силос дарагдаха гээд найданабди, — гэжэ колхозой главна агроном И. Борисов хөөрэнэ.

Колхозой кукурузын поли дээрэ ургаса хуряалга эхилбэ. Энэ хүдэлмэриин үедэ оньһожоруулагдамал тусхай бригада эмхидхэгдэнхэй. Кукуруза хуряадаг 7 комбайн, 12 автомашина, хэдэн трактор звеногой мэдэлдэ үгтэһэн байна. С-100, ДТ-75 түхэлэй тракторнуудые жолоододог А. И. Петраш, В. Ф. Ефремов гэгшэд кукурузын намаа набшa машинаһаа түргөөр буулгажа, һайнаар яйталан дарана.

Тус бригадын гэшүүд анха түрүүн колхозой Надеинскэ һаалиин фермын дэргэдэ сенаж дараһан байгаа. Тэдэнэй хүсөөр мүнөө 300 тонноһоо үлүүтэй сенаж, 250 тонно силос дарагдаад байна. Горох, обёосой холисоор шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэнэ. Үшөө 100-гаад гектарта кукурузын һайн ургаса гаранхай.

Оньһожоруулагдамал бригадын коллектив эдэ үдэрнүүдтэ колхозой һаалиин хоёрдохи фермэдэ силос даража эхилбэ. Тус фермэ шадархи поли дээрэ Д. Е. Кушнаревой звено кукуруза тариһан, харууһалһан байгаа. Бүхы газарайн хахадынь хуряагданхай. Мэргэжэлтэдэй тоолоходо үзэһэнэй ёһоор, эндэхи тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 100—110 центнер набша намаа абтана. Плантациин зарим участогуудта кукурузань хүнэй шэнээн үндэрөөр ургаа. Хоёрдохи фермын дэргэдэ мүнөө 500 гаран тонно силос дарагдаад байна.

— Нёдондо жэл эндэ оройдоол 300-гаад тонно силос дарагдаа һэн. Мүнөө нэгэ траншей дүүргэгдээд, хоёрдохидонь шэмэтэ тэжээл дарагдажа эхилбэ. Траншейн оёорто горох, обёосой холисо дарагдаад, саашадаа кукуруза хэгдэхэ юм. Тиимэ силос үнеэд ехэ дуратайгаар эдидэг байна, — гээд главна агроном И. Борисов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Дүршэл ехэтэй механизаторнууд М. П. Антонов, С. Ф. Глотов, И. С. Антонов, Н. Ф. Седов гэгшэд силосэй ургамал хуряалга дээрэ техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, үдэр бүриин даабарияа үлүүлэн дүүргэнэ. Автомашинануудай жолоошод П. Аболтусов, А. Зайцев, Г. Власов, Т. Хомяков болон бусад оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Тиихэдэ «Сельхозтехника» нэгэдэлһээ ерэһэн жолоошон Григорий Зайцев баһал бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Жолоошод үдэр бүри 10—13 эрьесэ хэжэ, даабаряа үлүүлнэ.

Оньһожоруулагдамал звеногой механизаторнууд хоёрдохи фермэдэ силос даралгаяа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргээд, колхозой нэгэдэхи бригадада хүдэлхөөр ерэхэнь. Тэндэхи полидо ажаллаһан И. М. Шитинэй хүтэлбэрилдэг звеногойхид силосэй ургамалнуудай һайн ургаса ургуулаа.

«Искра» колхозой тарялан дээрэ энэ жэлдэ урданайхиһаа һайн ургаса гараа. Газартаа эзэн ёһоор хандажа, һайнаар элдүүрилһэнэй, ургасын хойноһоо харууһа эмхидхэһэнэйл ашаар тиимэ ургаса гараа гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Силосэй ургамалнуудые саг соонь хуряажа абахын тула колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ оролдожо байнхай. Малдань гүйсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэхэ гээд найдамаар.

А. НАГАСЛАЕВ.

ТОДОРХОЙ БОЛГОХЫН ТҮЛӨӨ

Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөе тодорхойгоор эмхидхэхэ, бодотоор хүтэлбэрилхын тулада Хоринэ районно партиин организаци һяала хүдэлмэри ябуулна. Энэ хэлэлшээе бодото баримтануудаар харуулаад туршаа.

Зунай сагта малаа һайса таргалуулха тухай Яруунын совхозой малшадай үүсхэл, машина, механизмуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тулада республикын түрүү механизаторнуудай үүсхэлые аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд дэмжэжэн байна.

Мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйл гүрэндэ худалдаха байгша оной 1 кварталай дүнгөөр республиканска социалис мүрысөөндэ Хорини аймаг 1-дэхи һуури эзэлээ һэн. Мүн 2-дохи кварталай дүнгөөр 3-дахи һуури эзэлээ. Аймаг дотор түрүү хонишод, һаалишад олон. Жэшээнь, һаалишад Д. Д. Цыжипова, Б-Х. Базарова (Хорини совхоз), Р. Корнилова (Георгиевский совхоз) болон бусад апрель һарада табан жэлэйнгээ түсэбтэ даалгабаринуудые дүүргэһэн юм. Мүнөө аймаг дотор хүдөө ажахын 160 түрүүшүүл «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр, «9-дэхи 5 жэлэй ударник» гэһэн значогоор шагнагдаһан.

Хандагайн леспромхозой ба Хүрбын совхозой хүдэлмэришэд КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө социалис мүрысөө аймаг дотороо үүсхэһэн юм. Нэрлэгдэһэн коллективүүдэй үүсхэл партиин райкомой бюро дээрэ һайшаагдажа, аймагай ажахынуудта дэмжэгдэжэ байна. Мүнөө Хандагайн леспромхозойхид үүсхэлээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай. Тэдэнэр майн 20-до товарна продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб бэелүүлээ һэн. Харин июниин 19-дэ модо шэрэхэ табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна. Тиигэжэ Хүрбын совхозой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые бүхы дүнгүүдээр дүүргэжэ байнхай. Эдэнэр сентябрь һарада һү гүрэндэ худалдаха, декабриин 25-да мяха тушааха түсэбүүдээ бэелүүлхээр хараалнад. Совхоз байгша ондо нооһо гүрэндэ худалдаха даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Тиигэжэ урда жэлнүүдэй түсэбтэ ехэхэн нэмэри оруулба. Совхозойнгоо хонишодой дунда социалис мүрысөө шадамараар эмхидхэһэнэй ашаар энэ амжалта туйлагдаа. Түгэсхэхы жэлэй «сагаан алта» хуряалгын үедэ совхозой партком, профком болон дирекци социалис мүрысөөнэй тодорхой гурим баталан абаһан юм. Гадна совхоздо хониной нооһо хайшалалгын һайн шэнэ пункт баригдаһан, хайшашан бүхэндэ ажалайнь газар һайжаруулагдаһан байна. Мүн хайшалагшадые эдеэ хоолоор һайнаар хангаһан, байха байдалынь ариг сэбэр зохид, хүн зоной амарха тухай байра түхеэрэгдэһэн байна. Нооһо хайшалагшадай мүрысөөнэй гурим иимэ байна: «540 толгой хонинһоо 16 центнерһээ бага бэшэ нооһо һайн шанартайгаар хайшалагшадта «нооһо хайшалалгаар 1975 ондо совхозой чемпион» гэһэн нэрэ олгогдоно», «Океан» гэһэн холодильнигаар шагнагдаха. Энэ мэтээр социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой. Мүн багаа һаһатайшуул — хүбүүдэйшье хоорондо социалис мүрысөөнэй тусхай гурим баталагдаһан юм. Тобшолон хэлэбэл, социалис мүрысөөнэй гурим хониной нооһо хайшалагша бүхэндэ зохистой таарууртаар зохёогдоһон байна. Бэшэ бэшэ һалбаринуудта мүрысөөнэй гурим иимэ тодорхойгоор зохёогдодог гэжэ хэлэхын тулада энэ жэшээ дурдагдаба.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд хайшалагшадай дунда үдэр бүхэндэ сосголдогдог. Дайшалхы хуудаһануудаар гаргадаг, һайнааршье, муугаршье хүдэлдэг хүнүүд харуулагдадаг байна. Нооһо хайшалалгын пункт дээрэ бүтээсэ ехэтэй ажалда уриалһан лозунгууд ба плакадууд үлгэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, иимэ лозунг дээрэнь иимэ үгэнүүд бэшээтэй байгаа: 50 грамм нооһо хонин бүхэндэ орхибол, 40 килограмм нооһон отарада гээгдэхэ болоно: хайшалагшын машина 5 минута соо хүдэлөөгүй һаа, 2 килограмм нооһон хайшалагдахагүй шахалдаха гэхэ мэтэ. Ажахынхид социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар хониной нооһо хайшалалгые 12 ажалай үдэр соо үнгэргэжэ, нооһо гүрэндэ худалдаха түгэсхэхы жэлэй ба юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ. Хүрбынхидтэй адли һайнаар хүдэлһэн ажахынууд аймаг дотор олон.

Социалис мүрысөөнэй гуримнуудые абажа харахада, бага мүнгэн шангууд болюулагдаһанхай, моральна урмашуулгын хэмжээнүүд хэрэглэгдэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдана, һайнаар хүдэлһэн ажалшадай нэрэнүүд хүндэлэлэй, юһэдэхи табан жэлэй ажалай дэбтэртэ оруулагдана, баясхалан хүргэгдэжэ, амаршалгын бэшэг эльгээгдэнэ. Үдын совхозой механизаторнуудай мүрысөөнэй гурим дотор иигэжэ бэшээтэй: гэнжэтэй тракторнаар 1.000 гектарһаа бага бэшэ ба мөөртэй тракторнаар 700 гектарһаа дээшэ газар хахалан, трактораа бүрин бүтэнөөр абажа ябаһан, горючи ба түрхилгын материалнуудые 2 процент, запасной частьнуудые 2 хахад процентһээ дээшэ гамнаһан трактористнар социалис мүрысөөндэ илагшада тоологдожо, совхозой дирекциин, парткомой ба рабочкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаха юм. Тэдэнэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэжэ, хүндэлэлэй дэбтэртэ нэрэнь оруулагдаха байна.

Байгша оной эхиндэ аймагай ажахынуудай хоорондо мүрысөөнэй хэлсээнүүд баталагдаа һэн. Хэлсээнэй ёһоор, жэлэй туршада мүрысэгшэ ажахынууд жэлдээ хоёр удаа бэе бэеэ шалгалсадаг юм. Иимэ шалгалтанууд Хүрбын, Үдын, Анаагай совхозуудта үнгэргэгдөө.

Социалис мүрысөөе эмхидхэхэ хэрэг улам һайжаруулхын тулада партиин райком зохихо хүдэлмэри ябуулна. Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд, пропагандистнар, политинформаторнууд, агитаторнууд, районно партиина организациин элидхэлшэд энэ хэрэгтэ хабаадуулагдаһан. Аймагай партийна организаци «Белоруссиин партиина организаци сурталай бодолой нэбтэрүүлэн кадрнуудые шалэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол, мүн партиин обкомой зэдэхигдэһэн тогтоол хүтэлбэри болгон, политическэ, суртал бодолой хүдэлмэрие ашаг үрэ ехэтэй болгохо, тэрэнние ажабайдалтай, коммунис байгуулалгын бодото байдалтай ниитэ холбоотой болгохын тулада зохихо ажал хэһэн байна. Партиин райком пленум дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсээд, тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа.

Партиин райком агитколлективүүдые шэнээр бүридүүлэн, дүршэлтэй коммунистнуудые агитатораар табиһан байна. Агитколлективүүдэй хүдэлмэри ялан һайжаржа гэжэ тэмдэглэлтэй. Агитаторнууд: хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Галина Резвова, Валентина Мархашкина (Хорини совхоз), библиотекарь Татьяна Цырендоржиева, багша Татьяна Никулаева (Анаагай совхоз), ветврач Жамсаран Дашиев (Үдын совхоз), медфельдшер Зинаида Рахвалова (Санномысск һуурин), багша Татьяна Борисовна Собенникова (2-дохи һуурин) ба бусад өөһэдынгөө ажалаар хүдэлмэришэдэй үмэнэ хүндэтэй болоо. Жэшээлхэдэ, «Бурводстрой» трестын нүүдэл онынхоорууулагдаһан колонын агитатор Анна Куклина һунгуулиин үедэ эдэбхитэйгээр хүдэлөө. Тэрэ һунгуули тухай хүн зондо хөөрэжэ үгэхэһөө гадна, партиин дотоодын ба гадаадын политика тухай болон һунгаалтада һонирхоһон бүгэдын асуудалнуудые тайлбарилдаг байгаа. Мүнөө нүхэр Куклина ниитэ Европын зүблөөнэй материалнуудые, нүхэр Л. И. Брежневэй тэндэ хэлэһэн үгые, орон доторойнгоо, хилын саанахи онинуудые хүнүүдтэ хөөржэ үгэнэ. Хүн зон газета, журнал абана гү, телевизор, радиоприёмник харана, шагнана гү гэхэ мэтээр тэдэнэрэйнгээ ямар юумэндэ хэрэгтэй байһыень элирүүлнэ.

Георгиевскиин совхозой 1-дэхи отделениие эрхилэгшэ, агитатор Намжил Цыренович Очиров багахан сагай хугасаа соо һү һаалиин фермэдэ улаан булан барюулаа, харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдые: плакадуудые, стенднүүдые түхеэрээ. Улаан буландаа политическэ хүдэлмэри ябуулдаг, һаалишадай мүрысөөнэй дүн гаргадаг, түрүү һуури эзэлэгшэдэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэдэг юм.

Политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие хүсэ нүлөө, ашаг үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ партиин райком һаналаа табидаг байна. Пропагандистнарай, үзэл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал энээндэ хандуулагдадаг гээшэ. Улаан булангууд болон полевой станууд энэ хэрэгтэ хабаадуулагдадаг байна. Аймаг доторхи һү һаалиин 18 фермэнүүдэй 16-дань һайнаар түхеэрэгдэһэн улаан булангууд хүдэлнэ. Эдэнэй олонхидонь телевизор, радиоприемнигууд тодхоотой. Мүнөө аймагай бүхы совхозуудта томодхогдоһон полевой станууд баригданхай. Эндэ хүнэй байра, улаан булан болон эдеэ хоолой, бэеэ угааха газарнууд бии юм.

Анаагай, Хүрбын, Дээдэ Тайлсын совхозуудта һайч полевой станууд баригданхай. Анаагай совхоздо унтаха амарха хоёр галтай хамтын байра, эдеэ хоолой ба бэеэ угааха газарнууд, улаан булан, котельнэ баригдаатай. Эдэ томодхогдоһон полевой станууд жэлэй дүрбэн сагта: хабар, намаршье, үбэл, зуншье агитаторнуудай үгэ хүүр замхадаггүй юм.

КПСС-эй Хорини райком социалис мүрысөө эмхидхэхэ ба ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ажаябуулга дэлгэрүүлхэ талаар эли бодо дүршэлтэй болонги. Мүнөө партиин райком хүн зонтой хүдэлхэ арга боломжонуудые улам олон янзын болгожо, нарижуулха хүдэлмэри саашань үргэлжэлүүлжэ байнхай.

Д. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. Далайн худалдаа наймаанай Ажалай Улаан Тугай ордентэ Ванино порт хадаа Алас-Дурна зүгтэ эгээл ехэ портнуудай нэгэниинь болоно. 50 гаран сэнхир зам тэрэнэй причалнуудһаа эхи абадаг. Эндэһээ судданууд гаража, Нагаево, Петропавловск-Камчатский, Владивосток, Находко, Сахалин ба Японоошодог байха юм. Нёдондо бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан портын коллектив түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ амжалтатайгаар ажаллажа байна. Далайн худалдаа наймаанай Ильичевско портын А. Барановскиин хүтэлбэрилдэг хүдэлмэришэдэй бригадын үүсхэл эндэ үргэнөөр дэмжэгдээ. 48 бригадын докернуудай хахадһаа үлүү хубинь табан жэлэйнгээ даабарие дүүргэһэн байна. Энэ жэлдэ даабариһаа гадуур 150 мянган тонно ашаа зөөхөөр хараалагдаһан угтамжын түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ванино портын ашаа тээхэ, буулгаха гурбадахи районой шэнэ причал.

ТАСС-ай фотохронико.

ДАРДАМ ХАРГЫГААР

Аймагай соёлой байшан соо ажалай түрүүшүүлэй слёт болоjо байба. Ажахы бүхэнһөө ерэһэн ажалша малша хүнүүд олоороо суглараанхай, уужам зал соо һуунад.

«Олон жэлэй туршада эрхимээр ажаллаһанайнь түлөө Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой жолоошон Жамсо Бубеевич Раднаевые «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаха» гээд соносхогдоходонь, нэрьемэ альга ташалган болобо. Жамсо Бубеевич энэ гүрэн түрын хайрые тогтоон абахадаа, гүн сэдьхэлэй оёрһоо «һайн даа» гэжэ хэлээ бэлэй.

Шагнал абаад, һууридаа, ерэжэ һууходань, Жамсын сэдьхэл зүрхэн долгилжо, юундэшьеб бүхы наһанайнь ута зам альган дээрэ байһан мэтээр харагдажа байба.

* * *

...Дайнай урдахи хүшэр жэлнүүд һэн. Тэрэ үедэ хэдыхэн класс дүүргэһэн хүбүүд түрэл колхоздоо ажаллаха гэжэ шиидэдэг һэн. Жамсо хүбүүн нюргандаа сүүмхэеэ үргэлөөд, һургуулидаа ошохын орондо колхозой полевой стан руу шэглээ бэлэй. Таряа хуряадаг жатка болон «ЧТЗ» түхэлэй тракторнууд тэрэнэй һанаан бодолые зобоодог байгаа. Таряа хуряалга дээрэхи ажал хүдэлмэреэ дүүргээд, тэрэ үдэшэ оройболотор тракторай хажуугаар эрьелдэдэг һэн.

Нэгэтэ Жамсо үдэшэндөө унтахаяа ерэбэгүй. Энэ хүбүүмнай хаанаб гэлдэжэ, зарим эхэнэрнүүд ооглоодшье үзэбэ. Теэд үгыл аад үгы.

— Арба гараһан наһатай хүбүүн яашаха һэм, — гэжэ бригадирай хэлэхэдэнь, булта һанаагаа амараа һэн.

Зүгөөр Жамсо үүрэй хираалха багта нюргандаа мэшээг соо нэгэ юумэтэй хүрэжэ ерээд, тогоон соохи аарса уугаад, хүнжэл доогуураа шургашалай.

Үглөөгүүр эртэхэн хүл дээрээ бодоһон тогоошон эхэнэр нойтон мэшээг хараад ехэтэ һонирхобо. Мэшээгэй амһар тайлахадаа: «һү, татай, энэ сурхай мэшээг соо хаанаһаа оробоб?» — гэжэ шаг шууяа табяа һэн гэхэ.

Ушар юуб гэхэдэ, Жамсо үдэшэ оройхон болоһон хойно губшуур үргэлһэн нагасатайгаа дайралдаад, загаһашалсахаяа ошолсоһон байгаа. Тиигэжэ Жамсо полевой стандахи таряашадые загаһанай шүлөөр хүндэлөө һэн. Трактористнууд тэрэниие «Жамсамнай ажалдаашье, агнууридаашье бэрхэ хүбүүн даа», — гэжэ хэлэдэг болоо һэн.

* * *

«Дайн болобо» гэһэн һураг суу Баянгол нютагта сахилгаан түргэнөөр тараба. Жамсо Раднаев Эхэ оронойнгоо зүүн зүгтэ алба хэжэ ерээд, түмэр агтые жолоодохо гэһэн зорилго урдаа табяад байһан.

Тэрэ үеын Калининай нэрэмжэтэ колхоздо «ГАЗ-генератор» түхэлэй нэгэ автомашина бии байгаа. Тэрэ автомашинын жолоошон Иван Поздняков нэгэтэ Жамсо Раднаевта:

— Минии туһалагша болохо гүш? Түлеэ хюрөөдэлсэхэш. Үбэлдөө уһа саһыень халаахаш, — гэжэ дурадхаа һэн.

Тиигэжэ Жамсо түрүүшээр жолоошоной туһалагшаар, һүүлээрнь тэрэ машинаяа өөрөө жолоододог болоо һэн. Тэрэ гэһээр гушаад шахуу жэл болобо. Гушаад шахуу жэл соо Жамсо Бубеевич Раднаев автомашина таһалгаряагүй жолоодоно.

— Автомашина жолоодохо гэээшэ бэлэн бэшэ юм. Гушаад жэл соо ямаршье олон бэрхэшээл дайралдаа юм ааб даа, — гэжэ мүнөө Жамсо Бубеевич сэхыень хэлэдэг. Зүгөөр тэрэ бэрхэшээлһээ хэзээдэшье туйхарижа ябаагүй юм.

* * *

— Автолавка ерэбэ.— гэлдэжэ үйлсэдэ наадажа байһан үхибүүд дарья табилдаба. Гансашье үхибүүд бэшэ, гэрэй эзэн, хонишон Яков Гармаев баяртайгаар газаашаа гаража, аяар холоһоо тооһо бурьюулан дүтэлжэ ябаһан автолавкые шэртэн хараба.

Сагаабтар шэрэтэй будкатай машинын кабина сооһоо Жамсо Бубеевич гаража ерээд:

— Сайн байна,-оо! — гэжэ хонишодтой мэндэшэлэлсэбэ.

— Сайн байна, Жамсо Бубеевич, — гэһэн харюу дуулдаба.

— Манай захил дүүрээ гү? — гэжэ хонишод һонирхоно.

— Яков, танай захил дүүргээб. Энэ мотоциклаа абал даа, — гэжэ уриханаар хэлээд, «М-103» түхэлэй мотоцикл буулгабад.

— Пагма хээтэй, «Саратов» холодильник захилтнай мүнөө бүтээгүй. Вааза дээрэнь үгы байгаа. Дахин ошоходоо асархаб, — гэжэ хоёрдохи хонишонтой хөөрэлдөөд хибэ.

Тингээдшье һүүлээрнь элдэб эсын эд бараа хонишод абажа, булта баяртайнууд байгаа бэлэй.

Энэмнай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эгээн холын бэлшээридэ байрлаһан хонишодой отарада болоһон хөөрэлдөөн гэээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, Жамсо Раднаев мүнөө автолавкын жолоошон юм. Коммунист Раднаев холын зам... тэнүүдые эд бараа... хоолоор хангадаг ... гатай ажалтай хүн. «А... кымнай хаа хаанагүй... гаар угтадаг, — гэжэ... зой парткомой ... хөөрэжэ байгаа һэн.

КОММУН[изм] ТУХА[Й] ХӨӨРӨӨ

Автолавкын ... наймаалагша Ж. Б. ... хүн зоной дунда ... болон бусад шухала ... зүйлнүүдые холын ... дэ ажаһуудаг, ... хонишод, малшадта ... рыдаа ошодог тула, ... ной дунда магтуулж... магтуулна.

***

Баргажанай аймаг... Марксын нэрэмжэтэ ... зой түбэй гараж ... лөө бүри эртүүр ... хүнхинэһөөр аян ... радаг юм. Теэд үдэш... болоһон хойно колхо... лын гүүртэ, отар... ошоһон Жамсо Рад... тээ бусажа ерэдэг ... тай. Бэрхэ жолоошон ... нист Ж. Б. Раднаев... лайшни, ажабай... зам үргэн дардам ... байг лэ гэжэ юрөө... хүрэнэ.

С. ОЧИР[ОВ]

ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН ҺОНИН

АРМЕНИИН ССР. Электромеханикын эрдэм-шэнжэлгын бүхэсоюзна институдай Ереванай отделениин мэргэжэлтэд техническэ һонин түхеэрэлгэ зохёобо. Энэнь автомобильнуудай, мебелиин, холодильнигуудай ба бусад эд бараанай газаа талыень шэрдэлгые жэгдэлхэ зорилготой «Финиш» гэжэ электрическэ машина болоно. Энэ түхеэрэлгэ хүнгэхэн, ашаглахада таарамжатай һайн, эгээлэй юрын юм. Тэрэ переменнэ ба постоянна тогһоо хүдэлхэ аргатай. Энээнние хүдэлгэхын тула автомобилиин электросистемэ хэрэглэжэ болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер-конструктор Ара Мурадян шэнэ прибор харуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СЕМИНАР ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

СССР-эй Загаһанай ажахын министерствын главрыбвод, ВДНХ-гай «Загаһанай ажахы» гэжэ павильон, «Главрыбводой загаһа хамгаалха инспекциин ажалай дүй дүршэл» гэһэн темээр семинар үнгэргөө. Загаһанай промышленностиин эрдэм шэнжэлэлгын институдуудай эрдэмтэд, СССР-эй Загаһанай ажахын министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, главрыбводой загаһа хамгаалха бассейнэ управлениин инспекторнууд, ихтиологууд семинарта хабаадалсаа.

Республикымнай түлөөлэгшэд — Байкалрыбводой загаһа хамгаалха управлениин таһагай начальник Н. Т. Клишко, Т. В. Поздеева, Байкалрыбводой управлениин опергруппын начальник В. П. Сновалин гэгшэд мүн лэ семина[рта хаба]адалсаһан байна.

25 лекци, элидхэл се[минар]та хабаадагшад шагнаһ[а]ха юм. Байгал далайн ... хамгаалха, тэрэниие ... руулха гэһэн темээр Б[айкал]рыбводой управлениин ... группын начальник В. П. [Сно]валин элидхэл хээ. Тэр[э]... һэн элидхэлые сугла[агшад] ехэ анхаралтайгаар ... Нүхэр Сновалин бүхы ... нуудта дэлгэрэнгы ... дые үгөө.

Загаһа хамгаалха, тү... дүршэлые зүбшэн хэлсэ... шолол хэхэ, загаһанай ... хамгаалха гэхэ мэтэ ... нуудые шиидхэлгэ сем... гол зориилго болоно.

А. ХАМАГАН[ОВ],
Байкалрыбво[дой]
управлен[иин]
опергруппын инспе[ктор].

АМЖАЛТА БАЯН, ЗОРИЛГО ЕХЭ

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон Хэжэнгын совхозой хонишод юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые торитой амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Түл абалга, түлжүүлгын, нооһо хайшалалгын дүнгүүд согсологдонхой. Тэрэнэй ёһоор болоходо, совхоз бүхы дээрээ дунда зэргээр 100 эхэ хонин, бүхэнһөө 90,2 хурьга энэ жэлдэ абаба. Иимэ үрэ дүн урдань эндэ туйлагдаагүй байха.

Мал шадал тэнхээгээ һуладхангүй ондо ороо. Тиигэжэ нооһониинь һайнаар ургаа, саг соогоо хөөрөө. Гүрэндэ нооһо худалдаха энэ жэлэй түсэб 101 процент дүүргэгдэһэн байна. Даабариһаа гадуур 29 центнер нооһон бэлэдхэлэй пунктда абтаа һэн. Энэ жэлэй «ургасын» һайн байһанай ашаар тус ажахы гүрэндэ нооһо бэлэдхэхэ табан жэлэй түсэбтэ даабарие 113 процент болгоо бшуу.

Энэ жэлдэ хонишодой юһэн бригада зуун эхэ хонин бүхэнһөө зуунһаа дээшэ хурьга абаа. Совхоз соогоо Батоцырен Аюшеев эгээл эрхим үрэ дүн туйлаа. Зуунһаа 110 хурьга түлжүүлжэ, ажахынгаа һүрэгтэ нэмэлүүлээ, Эхэһээ һалгаха үедэнь хурьган бүхэниинь дунда зэргээр 21 килограмм татаһан байгаа. Нооһо абаха даабари мүн лэ үлүүлжэ шадаа. Иимэ эрхим амжалта туйлаһан урданай суута малшан совхозой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ зол хубитай байба. Хоёрдохи һууриие республикын суута хонишодой нэгэн Шоён Найданович Намжилов эзэлээ. Тэрэнэй толгойлдог бригада зуунһаа 104 хурьга түлжүүлһэн байха юм. Совхозой хонишод бүхы дээрэ 10.865 хурьга энэ жэлдэ түлжүүлбэ бшуу.

Иимэ баян тоо, баримтанууд тушаа совхозой главна зоотехник М. Х. Хантаев ажахын бүхы хонишодой суглаан дээрэ элидхэл хэхэдээ дурдаһан байна. Энэ суглаан Элһэтын культбазада болоо һэн. Байгша оной долоо һарын дүнгүүд, ерэхэ 1976 ондо бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал суглаан дээрэ зүбшэгдөө юм.

Хэжэнгын совхозой хонишод аймагайнгаа Загаһатын совхозой хонишодтой мүрысэдэг юм. Энэ жэлэй долоо һарын дүнгөөр тэдэнэр алиншье талаараа илаһандаа бүришье урматай. Хэжэнгын хонишод ажалдаа улам мэргэжэжэ, жэлһээ жэлдэ урагшатай һайн алхам хэнэ. Харууһалгын һайжарһанай зэргээр малай гарзада орохо ушар улам үсөөрнэ. (Хонишод имагтал өөһэдынгөө хүсөөр малайнгаа эдихэ үбһэ зундаа сабшажа абадаг. Даалгагдаһан сабшалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха хүдэлмэри тон ханалгатайгаар өөһэдөө хэдэг һэн тула жэл бүхэндэ малдаа бардам хүрэхэ үбһэ, зелёнко хуряадаг байһаниинь ехэ һайшаамаар.

Түгэсхэхы жэлдэ ажалай эрхим бүтээсэ туйлаһан түрүүшүүлдэ жэлэй тоосоон болгон 20 мянган түхэриг мүнгэн, 150 хурьган нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ болобо. Тиихэдэ социалис мүрысөөндэ онсо шалгараһан габьяа ехэтэн «Океан» түхэлэй 8 холодильник, «Каскад-204» гэжэ телевизор шанда хүртэбэ.

Зүгөөр энэ суглаан дээрэ гансал амжалта, һайн хэрэг тухай хөөрэлдөөн болоод үнгэрөөгүй. Хони үсхэбэрилхэ, үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ ушардаг дутагдалнууд болон алдуу эндүүнүүд тухай ажаглалтанууд хэгдээ, ажалдаа хайхарамжагүйгөөр, эзэн бусаар хандадаг зарим нэгэшүүл гайтай шүүмжэлэлдэ ороо гэээшэ. Малаа муугаар харууһалха, тэдэнээ хаяад зайшаха, хашаа, хор[о]... гоо шэбхэ гаргахагүй, ... жэлгэдэ муугаар ... хүнүүд ажахын ... ехэл түбэг татана, хо[ни]... шье оруулна бшуу.

1976 ондо — ар[бада]хи табан жэлэй түрүүшын [жэлдэ] бэелүүлхэ социали[с] ... баталагдаа. Ерэхэ жэл[дэ] эхэ хонин бүхэнһөө 95 ... га, ехэ хониной толг[ой]... һөө 3,2 килограмм но[оһо] шалжа абаха, хурьга[н]... нэй шэгнүүр эхэһээ[нь һалгаха] үедэ 22 килограмм ... гэһэн зүйлнүүд уял[га] бэшэгдэнхэй. Тиихэ[дэ] ... та мүнөө хонидоо ... оруулха сагые эмхи[тэ]... эрхим шанартайгаар ... хэ шухала байһанаа ...

Ерэхэ жэлдэ хуушан[ай] заншалаар мүрысэн ... хые Загаһатын совхо[зой хо]нишодые уряалаа.

Р. ЦЫМПИЛ[ОВ].

Хэжэнгын аймаг.

СОВЕТ ОРОН — ШЭНЭ ҺОНИН

КУКУРУЗА ХУРЯАНА

ФРУНЗЕ. (ТАСС-ай корр. Б. Липовой). Республикын хадата районуудта таряа хадалгын дүүрээдүй байхада, нуга голнуудта кукуруза эдеэшэбэ. Сокулукска, Калининска районуудай таряашад силос дарахын тула тэрэниие хуряажа захалаа. Түрүү кукурузашад гектар бүриһөө 500 центнер ногоон эшэ намаа абана.

Энэ жэлдэ республика дотор орооһон болгогдохо кукурузын талмай дүрбэнэй нэгэ хубяар үргэдхэгдөө. Эндэ гектар бүхэнһөө 50—55 центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ ургаса абахые хараална.

КОМБАЙНУУДТАНЬ — УЛААН ОДОД

БАРНАУЛ. (ТАСС-ай корр. Н. Карасев). Алтайн таряашад намарай ороохо таряа хуряажа абаһанайнгаа һүүлээр эртын хабарай ургаса хадажа эхилбэ. Хизаарай олон колхоз, совхозууд ешмээн хуряана. Эндэ 440 мянган гектарта иимэ ургамал абтаха юм.

ЛЕНОЙ БАЯН УРГАСА

КИЕВ. (ТАСС-ай корр.). Украинын олонхи ажахынууд хуряалгынгаа агрегадуудые леной талмайнууд дээрэ гаргаа, 211 мянган гектарһаа гэхэ гү, али түсэбэй 88 процент дээрэһээ энэ ургаса хуряагдан абтаба.

Механизаторнуудай габшагай ажалай аша үрэ харюулагдажа, гектарһаа 10—11 центнер утаһан, 4—5 центнер үрэһэн абтана. Нёдондо жэл иимэ дүнгүүд эгээл эрхим гэжэ тоологдоһон һаа, харин мүнөө Житомирско областиин Народичска районой бүхы ажахынуудай нормонь болонхой, 3300 гектарта лен-долгунец таригданхай. Оньһожоруулагдамал 39 звено энээниие хуряаха байна.

ОВОЩОЙ ХОЁР УРГАСА

ДУШАНБЕ. (ТАСС-ай корр. М. Маджидов). Тарилгын һүүлшын агрегадууд Таджикистанай колхоз, совхозуудай овощой талмайнууд дээрэһээ гаргагдаба. Иигэжэ хоёрдохи ургаса һуулгагдаа. Энэ хүдэлмэри богонихон болзор соо эрхим һайн шанартайгаар хэгдэһэн байна. Редис, үгэрсэ, капуста болон томадай үндэр баян ургасын хуряагдаһан уһалууриин 1300 гектарһаа үлүү талмай дээрэ овощой орой эдеэшэдэг сортнууд таригдаба.

Тарилгын талмайда хоёрдохёо тарилга хэхэ гэээшэ уһалууриин талмайе ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, гектар бүхэнэй үрэжэлые дээшэлүүлхэ гол шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно.

БАРАЙГАР ЭДЕЭШЭБЭ

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр. Г. Кирхаджи). Аральска далай шадархи тусгаар шэглэлтэй совхозуудта барайгарай ургасые элдүүрилжэ дүүргэбэ. Авиаторнууд буртаг үбһыень үгы хэхын тула гербицидүүдээр хорлоһон байгаа. Ехэ талмай дээрэхи барайгар һүн тэжээлтэй болоод, эдеэшэжэ захалаа.

800 шахуу комбайн, эдэнэй дунда «Сибиряк» түхэлэй 600 комбайн ургаса хуряалгын үедэ полинуудта гаргагдаха юм. Эдэнэр хоёр халаанаар хүдэлхэ байна.

НАМАГ ХАТААНА

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Е. Галкин). Экскаваторнууд, бульдозернууд, скрепернүүд ба бусад машинанууд Брестскэ областиин Кобринско районой намаг налхитай газарта гаргагдаба. Намагтай газарые хатааһанай һүүлээр элдүүрилгэдэ үгтэһэн 5 мянган гектар газар дээрэ «Стрела» гэжэ совхоз тогтоогдохо юм. Эндэ һүнэй фермэнүүд, туталнуудые ехэ болгожо, шахан таргалуулха гүүртэнүүд эмхидхэгдэхэ, олон жэлэй ногоон таригдаха байна.

Белоруссиин урда хубиин үргэн ехэ газар эзэлдэг Полесидэ 18 шэнэ совхоз байгуулагдаха юм.

ҺАБА ҺАЛААНУУДЫЕНЬ ЭЛДҮҮРИЛЭН АШАГЛАХА

ТОМСК. (ТАСС-ай корр. К. Мирошниченко.). Обь мүрэнэй һаба һалаануудай хоорондуурхи 500 гектар үрэжэлтэ газар элдүүрилэгдэжэ эхилбэ. Хаалта хэжэ, һайрамай уһанһаа энэ участогые хадхалан хааһан байна. Бүлүүрэй станци уһанай хэмжээе нэгэ хэмдэнь байлгаха юм. КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд намарай ургаса тарихын тула газараа элдүүрилбэ.

КООПЕРАЦИИН ТЭМДЭГТЭЙ

МАРНЕУЛИ. (Грузиин ССР). (ТАСС-ай корр. Г. Клебанский). Марнеулиин районно түбтэ ашаглалгада оруулагдаһан Грузиин эд хэрэглэгшэдэй кооперациин консервын завод сүүдхэдэ томадай 180 мянган баанха паста гаргаха аргатай. Предприяти түрүүшынгээ продукци худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта эльгээгээ.

ШУБУУШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

КАНСК. (Красноярай хизаар). (ТАСС-ай корр.). Канска шубуунай совхоз ... үндэгэ ба һү гүрэндэ ху[далдаха] табан жэлэйнгээ ... бые болзорһоонь урид ... гэбэ. Түсэбтэ табан ... эхинһээ хойшо ажалай ... тээсэ эндэ 2,3 дахин ... лээ.

Ажалай эмхидхэл һай[жа]руулһанай, шэнэ оньһо[н]... никэ үйлэдбэридэ нэбтэр... һэнэй ашаар ажахын ... шад иимэ үндэр дүн... туйлаһан байна. Жэ... юһэн автомат лини аша[глал]гада оруулагдажа, тэр... туһаламжаар хоёр хүн ... мянган тахяа харууһал...

КПСС-эй XXV съе[здые] хүндэлэлдэ шубуунай со[вхо]зой коллектив дээшэлү[үл]... дэһэн уялгануудые ... Табан жэлэй түсэбһөө ... 58 миллион гэхэ гү, али ... дань хараалагдаһанһаа ... миллионоор олон ... гүрэндэ худалдахые ... жонхой.

БОГУЧАНСКА ГЭС ТЭ[ЭШЭ]...

УСТЬ-ИЛИМСК (Эр[куут]гэй область). (ТАСС-ай ... М. Совенко). Түрүүшы[н] ... лэг суднанууд Усть-Ил[им]... һээ гаража, Ангар ... дээгүүр тамаран, Ан[гар]... гидростанциин дүрбэд[эхи Бо]гучанска ГЭС тээшэ ... Түхеэрэлгэнүүдые, ... гагдамал байшан гэрнү[үдые], бульдозернуудые, трак[тор]нуудые, автомашинанууд[ые] мүн бусад ашаа ер... ГЭС-эй барилгашадай һуу[рин] тосхоной баригдаха Ко... ско заямхада абаашаха ... на.

Арадай хиналтын булан

ХЭМЖЭЭН АБТАА

Орооһото ургамалнуудые хуряалгадаа Бэшүүрэй совхозой ямараар бэлдэжэ байһан тухай асуудал аймагай арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ июль һарын һүүл багаар зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Совхоздо бии байһан 35 комбайнай 19-ниинь, 18 жаткын 8-ниинь заһабарилагдаагүй гэжэ тэмдэглэгдэһэн юм. Орооһо сэбэрлэдэг машинын олонхинь заһагдахаар бэлэн болгогдоод, хоёрдохинь эхилээгүй.

Складууд, шэнэ ургаса хүлеэн абаха тоогууд заһабарилагдажа эхилээдүй, хордогдоогүй байгаа. Складуудай, орооһоной тоогуудай газаагуурхинь шорой шохойһоо сэбэрлэгдээгүй.

Бии байһан ашаанай 28 машинын 22-ынь ашаглагдахаар бэлэн. Хуряалгын үедэ хүдэлхэ механизаторнууд хүсэд бүридхэгдөөдүй, 5 комбайнда хүдэлхэ хүнүүдэй зариманиинь дутуу. Хуряалгын үедэ бригада бухэнэй хэхэ түсэбтэ даабари хараалагдаадүй, түлөөһэнэй гурим зохёогдоодүй гэжэ заагдаа һэн. Совхозой главна инженер О. Б. Санжиевай, хүдөө ажахын машинануудай главна механик О. С. Цыдендоржиев, МТМ-е даагша О. Г. Цыденжапов гэгшэдэй хангалтагүй ажалһаа хуряалгада бэлдэлгэ, нобшорно гэжэ заседани дээрэ заагдаһан байгаа.

Дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар тус совхоздо зохихо хэмжээнүүд абтажа, хуряалгын техникын зариманиинь саг соогоо заһабарилагдаа. Жэшээнь, совхоздо бии байһан 35 комбайн, 18 жатка хуряалгын урда тээ бэлэн болгогдоод, хуряалгадаа гаранхай. Добуун гэжэ газарта байдаг орооһоной тоог бэлэн болоо жо байна. Орооһоной складууд, мүн газаагуурхинь хүсэд сэбэрлэгдээ.

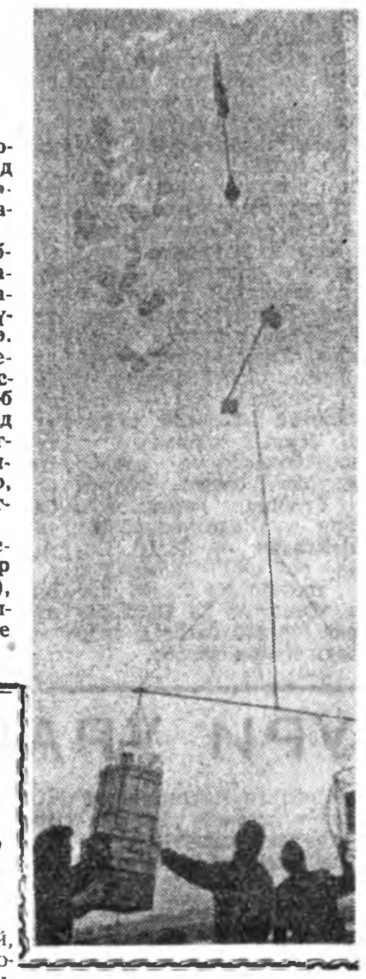
Хуряалгын техникэ, мүн бусад машина зэмсэг заһабарилдаг предприятинуудай гэмээр 6 автомашина мүнөөшье болотор бэлэн болоодүй байһаар. Байгша оной мартын 11-дэ, мүн июниин 2-то Ново-Брянска механическа заводто тушаагдаһан хоёр автомашина мүнөөшье болотор бэлэн болоодүй. Ашаанай нүгөө хоёр машинань һэльбэн заһабарилдаг Бэшүүрэй пунктда үгтөөд, мүн лэ заһабариһаа гараадүй. Тэрэ хоёр автомашинын мотоорнуудынь заһабарилагдаха ёһотой байһан. Нүгөө хоёр машинань запасной частьгүй дээрэһээ совхозойнгоо центртэ хэбтэнэ.

Таряа хуряалгын үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб, түлөөһэнэй гурим хуряалгын хүдэлмэриин эхилхэһээ урид бэлэн болгогдоо.

С. ГОНСОРУНОВ,
Бэшүүрэй аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

СОВЕТ-АМЕРИКАН ТУРШАЛГАНУУД

КУРСКА ОБЛАСТЬ. Совет болон американ эрдэмтэд стратосферые шэнжэлэн үзэхэ талаар хамтын туршалгануудые хэжэ эхилбэ.

Түбэй аэрологическа обсерваториин Туршалгын бааҺаа совет ба американ научна аппаратуратай түрүүшын стратостат дэгдээгдээ.

Туршалгын үедэ атмосферын ариг сэбэр тухай, атмосферэдэ боложо байдаг элдэб янзын, орёо хубилалтанууд тухай мэдээнүүд суглуулагдаха, наранай радиациин хэмжээнүүд тодорхойлогдохо, мүн бусад туршалганууд хэгдэхэ байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: америкын эрдэмтэд — доктор Джемс Розен (зүүн гарһаа), Норман Кьоми; научна аппаратуратай стратостадые агаарта дэгдээлгэ.

МАЛШАД, ҮБҺЭШЭДТЭ — ГОЛ АНХАРАЛ

Аймагаймнай колхоз болон совхозуудай олон һаалишад болон малшад холын бэлшээридэ байна. Мүн тиихэдэ механизаторнууд, үбһэшэд ниитынгээ эдеэ хүсэд тэжээл бэлэдхэлгэн дээрэ ажаллана. Ушар иимэһээ олон хүнүүд мүнөө түб юсхонуудһаа, бригадануудһаа холо, хээрэ байрлана. Тэдэнэй эрилтэ гүйсэд хангаха тэһэн нэмэлтэ уялга худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд абанхай.

Манай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин мэдэлдэ зургаан автолавка гэхэ гү, али сельпо бүхэндэ нэжээд автолавка бии юм. Жэшээлхэдэ, Хэрэнэй сельпогой автолавка Түнхэнэй совхозой малшад болон һаалишадые, Тоорын сельпогой автолавка «Маяк» болон Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай малшад, үбһэшэдые хангана.

Хэрбээ сельпо бүхэнэй правленинүүдэй наймаа һайнаар эмхидхээд, автолавкын наймаалагшадай уялгаяа харюусалгатайгаар, үнэн сэхээр дүүргээд байгаа һаань, малшад болон полеводуудые эд бараагаар, бэшэшье хэрэгсэлэй зүйлнүүдээр хангаха хүдэлмэри бүришье һайн байха һэн. Теэд, зарим нэгэ газарта энэ хүдэлмэри һаһанда хүрэнэгүй.

Жэшээлхэдэ, Туранай сельпогой правлени үни удаан саг соо автолавкадаа жолоошониие олоогүй һэн. Ушар иимэһээ эндэхи совхозой малшад үбэлэй хүйтэн һарануудта нүүдэл наймаагаар хангагдаагүй. Аймпотребсоюзай хэмжээ абаһанай ушаар мүнөө энэ ажахын малшад муу бэшээр хангагдажа байна. Нэн түрүүн «Газ-53» машинаар шэнэ автолавка тус сельподо үгтөө юм. Жолоошон-наймаалагша Дмитрий Доржиевич Манжеев хүдэлнэ. Мүнөө тэрэ үбһэ хуряалган дээрэ ажаллажа байгаа хоёр отделениин хүдэлмэришэд болон малшадые хэрэгтэй эд бараагаар хангана.

Хабар харгын муудаһан дээрэһээ «Маяк» колхозой малшад тиимэ һайнаар хангагдажа шадагдаагүй байшоо һэн. Ушар иимэһээ Тоорын сельпогой автолавка эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые (табан һарын) дүүргэжэ шадаагүй. Мүнөө автолавка фермэ, отара болон малшадай гэр бүлэ бүхэн дээгүүр графигай ёһоор ябана.

Сельпогой правленинүүд, автолавка бүхэнэй наймаалагшад малшад болон үбһэшэдые һайн эд бараагаар хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Жэжээлэн хэлэбэл, автолавкын наймаалагшад кондитерскэ болон макароной зүйлнүүдые, сай дабһа, зуруул, резинэ болон кирзовэ сабхинуудые, хүүгэдэй гутал, хубсаһа, мүн бэшэшье эд хэрэгсэлнүүдһээ гадна, үнэтэ хубсаһа хунар үдэр бүхэндэ наймаална. Телевизор, радиоприемник, хүнгэн мотоцикл, велосипед, мебель, час болон барилгын материалнуудай захил малшадһаа абажа, гүйлтыень дүүргэдэг юм.

Нүүдэл худалдаа наймаанай наймаалагшадай олонхинь муу бэшээр ажаллана. Илангаяа Хойморой, Түнхэнэй сельпонуудай автолавкануудай наймаалагшад Р. Ш. Сайдаков, Н. И. Томилов гэгшэдэй һайн ажалые онсолон тэмдэглэлтэй... Радна Шабагансаевич Сайдаков хори гаран жэлдэ нүүдэл худалдаанай наймаалагшаар ажаллаха зуураа, зон нүхэдтөө тон хүндэтэй болоһон, Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн нэрэтэй юм.

Аймагай ажахынуудай малшад, үбһэшэд болон таряан ажахын хүдэлмэрилэгшэдые эдэ үдэрнүүдтэ шадаал һаа һайнаар хангахын түлөө манай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна.

С. АРЬЯЕВ,
Түнхэнэй аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин түрүүлэгшэ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР П. М. БОРГОЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудта олон жэлэй туршада аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо Петр Модонович **Борголовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной августын 18.

ЖАРГАЛТА ЗАЯАН

Очерк

...Анханай малша угай бүлэ соо мүндэлһэн Цыренэй Очир гэгшэ бага балшар наһанһаа эхилжэ, хүйтэ нойтые үзэһэн хүн юм. Тэрэнэй юһэтэйдэнь түрэһэн эхэнь наһа барашоод, Очир хүбүүн үншэн хэнзэ үлөө бэлэй. Очирой арбан зургаан эдир наһаниинь харанхы мунхаг арбан юһэ дугаар зуун жэл соо үнгэрһэн байна ха юм даа. Гэбэшье, тэрэ хотон соогоо һүбэлгэн бэрхэ, ажалша хүбүүн гэлсүүлдэг, юумэн бүхэниие өөрынхеэрээ ухамайлан бододог байгаа. Бодохошье юумэниинь тэрэ үедэ барагтайл һэн ааб даа. Хэдэн тээһээ шэлэ, хүбшөөр хүреэлэгдэһэн Загдаша нютагта дуулдаха тиимэ ямар һонин олдохо бэлэй даа. Зүгөөр ажамидарха арга бэдэржэ эхилхэдээл Очир хүбүүн орёо асуудалнуудтай ушардаг болоо. Илангаяа нютагай баян Базарай Намсарайнда мал адуулхадаа гү, али Тултайн ород баяшуулай ажал хэхэдээ, зараса хүнэй хуби заяае мэдэржэ эхилээ һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо он жэлнүүд уһанай урасхал мэтэ үнгэрэн ошоо. Анханда хэнгэрэгэй хүнхинэжэ, харанхы манаар хушагдаад байһан Алханын боорёор совет засагай гэрэлтэ һайхан туяа сасаржа, электрын галнууд яларанхай, хүгжэм дуунай хүхюун аялга жэнгинэн суурятан байна. Эндэхи хамтын ажахынууд нэгэдэжэ, «Эрдэм» колхоз энэ наһанайнь омогорхол болонхой. Харин Очир Цыренов колхозой пенсионер болоһоор үнинэй. Алтан дэлхэй дээрэ аяар ерэн нэгэн жэл соо амгалан энхэ ажаһуугаад, үхибүүдээ, аша, гушанараа дэгжээжэ, хүнгэн солбон зандаа, хүүгэдэйнгээ хоорондо айлшалан ябахаһаа золтой юун байхаб?! Энээниие Очир баабайн жаргалта хуби заяан гээд нэрлэхэ дуран хүрэнэ ха юм даа.

***

Очир баабай тухай богонихон хөөрөө хээд лэ дүүргэжэрхибэ гэжэ бү һанагты. Тэрэнэй үринэрые, аша, гушанарыень, зээнүүдыень тоолон хэлэхэ болоо һаа тоогүй олон даа. Тэдэнэй нэгэн — эгээл ехэнь Дамдин-Цырен Очиров мүн.

Дамдин-Цырен Очировичтай ажал хэрэгээр уулзагдажал байдаг. Тэрэниие бүри Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнһаа урда тээ мэдэхэ болоһон хүм. Тэрэ үргэн Агын нэгэдэхи дунда һургуулиин эрхим баянист, журамтай һурагшадай нэгэн байһан юм. Теэд хүнэй хүсэл эрмэлзэл бүри эдир багахан ябахаһаа бүрилдэжэ эхилдэг һэмнай даа. Дамдин-Цырен Очировичыешье хараад үзэе — журам, ниитын ёһо гурим сахиха талаар мэргэжэл шудалаа бшуу. Тэрэ 1954 ондо Свердловск хотын юридическэ институт, һүүлээрнь Эрхүүдэ Бүхэсоюзна юридическэ заочно институтай филиал дүүргэһэн юм. Ажалайнь зам — Агада, Дульдаргада, Борижидо, Оловяннада, Ононой райондо прокуророор таһалгаряагүй хүдэлһэн. Тиихэдэ мүнөө үедэ юстициин ахалагша советник нэрэ зэргэтэй, Могойтын районой прокуророор хүдэлнэ. Тэрэ 1943 онһоо КПСС-эй гэшүүн, ниитын ажал ябуулгада хабаададаг — партиин райкомой гэшүүн, аймагай Соведэй депутат, «Знание» бүлгэмэй аймагай эмхиин правлениин түрүүлэгшэ, эдэбхитэй лектор юм.

Очировтан эрхим хүүгэдые хүмүүжүүлһэн зон юм. Ехэнь — Бата Дамдинович. Агын окружной больницын врач. Дарима басаганиинь гүрэнэй Зүүн-Сибириин соёлой институт дүүргэһэнэй һүүлээр Могойтын районой хүүгэдэй библиотекэдэ хүдэлнэ.

Эгээл одхон Баирынь хоёр жэлэй саада тээ Могойтын дунда һургуулиин наймадахи класс имагтал «таба» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргээ һэн. Тэрэл жэлдээ областиин физико-математическа олимпиадада хабаадалсахадаа, түрүү һуури эзэлээд, Новосибирск хотын гүрэнэй университедэй дэргэдэхи физико-математическа дунда интернат һургуулиин юһэдэхи класста орохо болоһон юм. Энэ һургуулияа тэрэ мэндэ Магтаалай грамотатайгаар дүүргэжэ ерээ. Мүнөө Новосибирск хотын гүрэнэй университедэй физико-математическа факультедтэ орохоор бэлдэжэ байна.

Эсэгэ хүнэй иимэ хөөрөөе шагнажа байхада, ямар урматайб?! Бодоод үзэхэдэ эдир хүбүүн Баир ерээдүйн эрдэмтэ боложо болохо. Залуушуулай урда эрдэмэй үргэн, дардам харгы нээлтэтэй ха юм даа.

Удаадахи Даши-Норбонь олондо аша туһатай — шүдэнэй врач юм.

Нээрээшье арад зоной элүүр энхын түлөө врач мэргэжэлтэн заабол һанаагаа зобожо байдаг даа. Врачнууд — ами наһа абарагшад гээшэ гэжэ зүб лэ хэлсэдэг ха юм даа. Даши-Норбынишье бүлэ жэлһээ жэлдэ ургажал байдаг. Тэрэнэй нүхэр Рыгжидма гүрэнэй Зүүн-Сибириин соёлой институтда заочноор һурахын хажуугаар эндээ партийна библиотекэдэ хүдэлжэ байдаг. Даши-Норботон гурбан хүүгэдэй түрэлхид болонхой.

— Теэд Очир баабайн аша гушанарынь хэды болоо гээшэб? — гэжэ һонирхоходо;

— 16 ашанар, 17 гушанар байхал даа, гэһэн урин дулаан харюу дуулдаа.

Хамта 33! Баян лэ даа. Дүшөөд шахуу совет эрхэтэдые Эхэ орондоо найдуулан үгөөд байна ха юм. Энээниие Очир баабайн жаргалта хуби заяан гээшэ гэжэ тобшолхо дуран хүрэнэ.

А. ЖАМБАЛОН.
Агын буряадай национальна округ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХҮҮГЭД АМАРНА

ГАВАНА. Зунай амаралтын үедэ 30 мянган үхибүүн. Кубын түб хотоһоо холо бэшэ газарта оршодог пионернүүдэй шэнэ лагерьта амаржа байна. Хүүгэдэй байра, эдеэлдэг газар, спортивна талмайнууд далайн эрьеэр 9 километр газарта нэмжынэ. 5 мянган үхибүүнэй һууритай зунай театр эндэ баригданхай. Республикын эгээл томо энэ пионернүүдэй лагерьта арадай герой Хосе Мартиин нэрэ олгогдонхой.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ ДУУНУУД

БЕРЛИН. Немец хүдэлмэришэн ангиин дайшалхы дуунуудай ното болон үгэнүүд ГДР-эй искусствын академиин архивта хадагалагдажа байдаг юм. Фашист концлагерьнуудта байхадаа, эрэлхэг тэмсэлшэдэй зохёоһон 350 дууниһаа бүридэһэн тусхай таһаг архивта гол һуури эзэлнэ.

ХАНИ БАРИСААН БЭХИЖЭНЭ

ПРАГА. Шахтёрнууд болон металлургнуудай хото — Остравада ажаһуугшадай олонхинь Совет-чехословак хани барисаанай бүлгэмэй гэшүүн юм. Хотын 590 эхин эмхидэ бүхыдөө 70 мянган хүн тоологдодог. Тэрэнэй гурбанайнь нэгэн 30 наһа хүрөөдүй залуушуул юм.

БОЛЗОРҺОО УРИДШАЛАН

УЛААН-БААТАР. Барилгын материалнуудай болон мебель бүтээдэг эндэхи комбинат табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлдэ түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байгаа. Мүнөө табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ тус предприятиин коллектив түсэбһөө гадуур ехэ продукци бүтээһэн байна. Комбинадай 180 хүдэлмэришэн өөр өөрынгөө табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

«МИКРОН, ГРАММ, СЕКУНДА...»

БУХАРЕСТ. Бырлад, Брашов, Александрия хотонуудай онһожоруулагдамал заводууд жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 800 мянган подшипник бүтээжэ гаргаба. Үйлэдбэриин шанарые, ажалай бүгээсые дээшэлүүлхын түлөө эдэ заводуудай хоорондо эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөн «Микрон, грамм, секунда...» гэһэн уряа доро үнгэрнэ.

ЭРТЭ УРДЫН БҮТЭЭЛНҮҮДЫЕ САХИНА

БУДАПЕШТ. Эртэ урдын архитектурна бүтээлнүүдые сахиха талаар бүхы Венгриин эрдэмтэдэй суглаан Эгер городто болобо. Энэ асуудалаар шэнжэлгэ хэдэг 300 гаран мэргэжэлтэн Венгриин Арадай Республикада урда сагай бүтээлнүүдые сахиха асуудал зүбшэн хэлсэжэ, тэдэниие һэльбэн шэнэлхэ программа баталан абаа.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ПРОДУКЦИ

ВАРШАВА. Полыйн Арадай Республикын түб хотын промышленна 30 гаран предприяти табан жэлэйнгээ түсэб-уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайдаа мэдүүлбэ. Мүнөө жэл Варшавын завод, фабриканууд түсэбһөө гадуур 2,4 миллиард злотых сэнтэй продукци бүтээн гаргаһан байна.

СОВЕТ ДУУНУУД — БОЛГАРИДА

СОФИ. Болгарида мэдээжэ болоһон совет дуунуудай пластинкануудые «Балкантон» гэжэ грампластинкануудай завод гаргажа эхилбэ. «В. И. Ленинэй дуратай дуунууд», «Ленин тухай дуунууд», «Комсомолой дуунууд» гэһэн суглуулбаринууд эдэнэй дунда бии. Ородой ба совет композиторнуудай зохёолнуудые «Балкантон» завод саг үргэлжэ гаргажа байдаг юм.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ

БЕЛГРАД. Электронно түхеэрэлгэ бүтээдэг «Искра» гэжэ нэгэдэлэй предприятинуудта уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэлэй түрүүшын хахадта 3 миллион динар алмагдаба.

Уралан нарижуулагшадай ба ухаалан зохёогшодой хүдэлөөнэй дабшасые бүри түргэдхэхын тула энэ жэл «Техническэ дэбжэлтын жэл» гэжэ Югославида соносхогдонхой. «Ажалай бүтээсын дээшэлэлгэ, продукциин шанарай һайжаралга, промышленна түүхэй эд болон материалнуудай алмалта уралан нарижуулагшадай дурадхалнуудһаа эхитэй» гэжэ «Техническэ дэбжэлтын жэлые» үнгэргэхэ тусхай Соведэй толгойлогшо Д. Бошкович мэдүүлһэн байна.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ТУҺАЛАМЖА

БУДАПЕШТ. Венгриин «Тунгстрам» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл хүгжэн һалбаржа байһан оронуудта вакуумна техникын ба электролампануудые бүтээдэг хоёр предприяти барижа байнхай. Индиин Хайдарабад, Сириин Халеб хотонуудта баригдажа байһан энэ шэнэ предприятинуудта Венгриһээ элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд абаашагдана. Халеб хотодо баригдажа байһан завод Сириин -Араб Республикын эгээл ехэ промышленна предприятинуудай нэгэн болохо юм.

БОЛЗОРҺОО ТАБАН ҺАРААР УРИД

ВАРШАВА. Полыйн далайн портнуудай докернууд 195 миллион тонно шахуу ашаа зөөһэн байна. Иигэжэ тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбые табан һараар урид дүүргэбэ.

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

БУХАРЕСТ. Румыниин 25 хотын ажалшад хотонууд хоорондын телефоноор хөөрэлдэхэ аргатай болоо. Мүнөө тэдэнэй тоодо шэнэ промышленна түб — Тырговиште хото оролсобо. Мүн Пучоаса, Гэешти хотонуудта телефоной холбооной станцинууд ашаглалгада үгтэхэ дүтэлжэ байнхай. Энэ жэлэй дүүрэтэр телефонно холбоондо үшөө 9 хото табигдаха байна.

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

ГАВАНА. Ороной фармацевтическэ промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Кубын революциин урда тээ орон соо хэрэглэгдэдэг бүхы эмүүд хилын саанаһаа асарагдадаг һэн. Харин мүнөө тэдэнэр булта орон дотор үйлэдбэрилэгдэнэ. Мүнөө Кубада олохон эм болон антибиотик гаргаха, хүнэй шуһа ба элдэб эмүүдые хадагалха түбүүд баригданхай.

СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БЕРЛИН. Үнгэрэгшэ хахад жэлдэ ГДР-эй промышленна предприятинуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн уралан нарижуулагшадай мэдүүлгэнүүдэй ашаар 1,8 миллиард маркын сэнтэй продукци бүтээгдэбэ. Мүнөө республикын уралан нарижуулагшад болохоёо байгаа СЕПГ-гэй IX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ дабшана.

СОВЕТ МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

БУДАПЕШТ. Сегеда хотошадар баригдажа байһан заводой барилгашад тус барилгаяа хараалагдаһан болзорһоо дүрбэ һараар урид ашаглалгада үгэхөөр зорижонхой. Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдажа байһан энэ заводто мүнөө оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байнхай. Венгер хүдэлмэришэдтэй хамта 30 совет инженер болон техник тэндэ хүдэлнэ.

СОВЕТ СОЁЛОЙ ҮДЭРНҮҮД

ПРАГА. ЧССР-тэ совет соёлой заншалта һарын үнгэргэгдэхэ үеэр Чехословакиин театрнуудта ород, совет авторнуудай зуун зүжэг табигдаха юм. Энэ жэлэй театральна хаһада Чехословакиин театрнуудта бүхыдөө 600-гаад премьерэ болохоор хараалагданхай.

«БАЛКАНАЙ» АГААРАЙ ЗАМУУД

СОФИ. Эндэ Софи — Милан гэжэ агаарай зам нээгдэбэ. Болгариин Арадай Республикын Агаарай флодэй самолёдууд мүнөө хилын саанахи 43 орондо ниидэнэ. Тэрэ тоодо «Балкан» нэгэдэлэй самолёдууд Хойто ба Урда Америкэ, Австрали болон Япон ошодог.

Жэл ерэхэ бүри Болгариин авиаци улам ехэ ашаа зөөдэг болоно. Орон доторхи ба уласхоорондын агаарай зам 45 мянган километрһээ үлүү юм. Энэ жэлдэ Болгариин авиаци 1,7 миллион пассажир, хэдэн зуу мянган тонно ашаа зөөхэ байна.

СААХАРАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

ГАВАНА. Кубын саахарай промышленностиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн эндэ нээгдэбэ.

Саахарай тростнигай таригдадаг уһалууриин талмайнуудые үргэдхэлгэ мүнөө табан жэлэй гол шухала зорилго болоно гээд гүрэнэй аграрна хубилалтын институдай вице-президент Даниэль Солана сугларагшадай урда мэдүүлһэн байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ТУҺАЛАМЖААР

БУХАРЕСТ. 150 мянган тонно уһа түрисэтэй танкер Констанцын верфьнүүдтэ бүтээгдэхээр бэлдэгдэжэ байна. Туд бүридөө 55 мянган тонно уһа түрисэтэй, руда зөөдэг суднанууд бүтээгдэжэ, уһанда табигданхай. Иимэ томо суднануудые бүтээн гаргалга дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Советскэ Союзай туһаламжаар байгуулагдаһан Румыниин судна бүтээлгын промышленностиин хүсэтэй болоһые гэршэлнэ.

(ТАСС).

МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

30 ҮДЭР СОО

Приаргунска районой «Россия» колхозой таряалан дээрэ баян ургаса гаранхай. Колхозой механизаторнууд энэ намаргаа 10.000 гаран гектарай орооһо таряа хуряаха юм. Мүнөө энэ хүдэлмэри эхилэнхэй.

Колхоздо таряа хуряалгын 42 комбайн тоологдоно. Тэдэнэй хахадынь таряалан дээрэ гаргагдажа, ургаса түүбэрилэн хуряажа эхилээ. Түрүүшын үдэр 350 гаран гектарай шэниисэ амяарлан унагаагдаһан байна.

Ажахын механизаторнууд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, сүүдхэ соо комбайнаа 18 часһаа багаа бэшээр хүдэлгэхэ зорилго табинхай. «Түгэсхэхы жэлэй ургаса хуряалгые хүдэлмэриин 36 үдэр дүүргэхэ» гээд колхозой механизаторнуудай уялга соо хэлэгдэнэ.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛНЭ

Александрово-Заводской районой «Россия» колхоздо тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Һаяын үдэрнүүдтэ силос даралга эндэ эхилээ. Колхозой кукурузын поли дээрэ мүнөө 6 комбайн хүдэлнэ. Дүршэл ехэтэй механизаторнууд Геннадий Бояркин, Александр Петров, Виктор Бояркин болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, үдэрэй даабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Түрүүшын хэдэн үдэрэй туршада 300 гаран гектарай кукуруза хуряагдаа. Энэ жэлдэ колхоз 8.000 тонно силос даралхаар түсэблэнэ.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАДА ХҮРТЭБЭ

«Читаремстрой» управлениин Акшинска барилга-заһабарилгын участогай коллектив юһэдэхи табан жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тиигэжэ тус коллектив КПСС-эй Читын обкомой, областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, областиин Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэһэн байна.

Тиихэдэ тус управлениин Нерчинскэ барилга-заһабарилгын участогай М. В. Катосовагай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив КПСС-эй обкомой, областной Соведэй гүйсэдкомой тогтоолой ёһоор областиин Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэбэ.

ЗАВОДОЙ ВЕТЕРАН

Петровск - Забайкальский металлургическа заводто удаан хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон ажалай ветерануудолон юм. Моисей Михайлович Гусляков тэдэнэй нэгэн болоно. Энэ нүхэр тус заводто 35 жэл таһалгаряагүй хүдэлһэн байна.

Моисей Михайлович энэ заводой механическа цехтэ хүдэлхэ зуураа халаан бүриин даабариие хододоо 130—150 процент дүүргэдэг байха юм. Коммунист М. М. Гусляков цех соогоо бултанһаа түрүүлэн хубиингаа табан жэлэй түсэбтэ даабари дүүргэһэн юм. Энэ нүхэр мүнөө 1978 оной май һарын түсэбөөр ажаллажа байна.

БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТА

Тунгиро-Олекминскэ районой коммунальна предприятинуудай комбинадай барилгашад түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадай түсэбтэ даабари 106 процент дүүргэбэ. В. А. Сидоров, Т. А. Булдыгерова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд ажалай эрхим амжалта туйлана.

Владимир Андреевич Сидоровэй бригадын гэшүүд 1975 оной түрүүшын хахад соо бүтээхэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэриие сүм дүүргээ. Энэ бригада гол түлэб гэр байра барилга дээрэ хүдэлдэг юм.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэи социалис мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ороһон энэ коллектив барилга-хабсаралгын байгша оной түсэб декабриин 20-до дүүргэхэ зорилготой. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула комбинадай коллектив эршэтэй һайнаар хүдэлнэ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Областиин Приаргунска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряалан дээрэ орооһо таряанай баян ургаса гаранхай. Эндэхи механизаторнууд табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй таряа хуряалгые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ гэжэ шиидээд, һайн бэлдэлгэтэйгээр ургаса хуряалгаяа эхилбэ.

Ажахын дүршэл ехэтэй механизаторнууд, аха дүүнэр Станислав Иванович ба Иван Иванович Филипповтэн бултанһаа түрүүлэн комбайнуудаа полидо гаргажа, түрүүшын үдэрэй туршада тус тустаа 42 гектарай орооһо сабшажа унагааба.

«Забайкальский рабочий» газетэһээ абтаба.

1975 ОНДО, ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛДЭ

ТУНИС. Национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө тунис арадай удаан саг соо хэһэн тэмсэлдэ эхэнэрнүүд гол үүргэ дүүргэһэн байгаа. Энэнь үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые усадхан зайсуулхын түлөө, адли тэгшэ эрхын ба һураха, ажаллаха, обществын байдалда эдэбхитэйгээр хабаадаха эрхэтэй болохын түлөө эдэнэртэ шухала тэмсэл болоһон байгаа.

Тунисай эхэнэрнүүдэй национальна союз Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ үн гэргэгдэһэн хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэрэ СССР-эй ба бусад социалис оронуудай эхэнэрнүүдэй эмхинүүдтэй бата хани барисаа, харилсаа холбоо тогтоонхой.

ТОКИО. «Японой эхэнэрнүүдэй байдал һайжаруулха тухай тусхай тогтоолые» Японой парламентын энэ жэлдэ абаашье һаань, эхэнэр-ажалшад промышленностиин бүхы һалбаринуудта урдынхидал мэтэ газаашалуулжа байһаар гээд «Акахата» газетэ бэшэнэ. Эхэнэрнүүд ажалһаа түрүүлэн гараха ушартай болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэнэй салин хүлһэн урданайхидал адли эрэшүүлэй салинһаа хоёр шахуу дахин бага байха юм.

ДЕЛИ. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлэй хүндэлэлдэ Индиин Ажалай министерство «Промышленностьда хүдэлдэг эхэнэрнүүд» гэһэн гаршагтай брошюра хэблэн гаргуулба. Республикын конституциин үндэһөөр, эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй байдал адли тэгшэ байха ёһотой. Гэбэшье бодото дээрээ конституциин бүхы гуримууд хаа хаанагүй нарииваар сахигданагүй гээд брошюра дотор тэмдэглэгдэнэ. Нэн түрүүн ажалай түлбэриин, ажалда абаха талаар ехэ илгаатай юм. Жэшээнь, хүдөө ажахыда хүдэлдэг эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адли ажаллабашье, эдэнэй салин хүлһэнэй оройдоол 70—80 процентынь хэмжээнэй түлбэри абадаг.

Иимэ адли тэгшэ бэшэ байдалые усадхан зайсуулха зорилготойгоор правительство дурадхал оруулһан байна. Энээнэй үндэһөөр, адли хүдэлһэнэйнгөө түлөө эрэшүүл, эхэнэрнүүд тэн адли түлбэри абаха ёһотой гээд энэ хуули соо хэлэгдэнэ.

КАРАЧИ. Орон доторхи политическэ байдалда, эндэ үнгэргэгдэдэг социально-экономическа хубилалтануудта Пакистанай эхэнэрнүүд улам эдэбхитэйгээр хабаададаг боложо байна гээд Пакистанай арадай партиин Карачиин эмхиин эхэнэрнүүдэй комитедэй президент Назима Акмут мэдүүлээ. Эхэнэрнүүдэй комитедэй мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөө үедэ Карачи хотын ПНП-гэй партийна эмхидэ 30 мянган эхэнэр ороно. Эдэнэй олонхинь партийна ба гүрэнэй шухала тушаалнуудта хүдэлдэг юм гэжэ тэрэ мэдээсээ.

(ТАСС).

АРИГ СЭБЭРЭЙ ТҮЛӨӨ

Улаан-Үдын Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэхи. «Виадук» гэжэ микрорайондо ажаһуугшадай суглаан болобо. Гэр байраяа ариг сэбэр байлгаха. асуудал тэндэ зүбшэгдөө. 21. 23, 25, 27-дохи байшангуудта ажаһуугшад гэр байраяа ариг сэбэр байлгаха талаар зунай үедэ яһала хүдэлмэри ябуулаа. Элдэб түрэлэй набшаһата модон, гоё һайхан сэсэгүүд гэр байрын газаагуур һуулгагдаһан байгаа.

Агит-талмай дээрэ элдэб хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэнэ. Түсэбэй ёһоор лекци уншагдана, кинофильмүүд харуулагдана. Ажаһуугшад Г. Ф. Кондруцкий, И. И. Брянский. А. С. Скрипак, В. С. Коржунова, М. Н. Семенова, Л. Н. Козловская гэгшэд бүхы хэмжээ ябуулганuудта эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Эхэнэрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. С. Скрипак. ажаһуугшад А. С. Ольховский, Ф. Ф. Сластин, Р. Е. Иванова гэгшэд элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ, зунай сагта уһаар мууса хангана гээд Горсоведые шүүмжэлээ.

К. КОЛМАКОВ.

СПОРТ

ХҮҮГЭДЭЙ КЛУБУУДТА АЖАЛ БУРЬЯЛАГ ЛЭ

Хотоной ба үйлсын командануудай дунда Улаан-Үдын түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн һаяхан Дээдэ-Саянтада боложо дүүрэбэ.

Республикымнай ниислэлэй гурбан районой, тодорхойлон хэлэхэдэ, Советскэ, Железнодорожно, Октябрьска районуудай эдир футболистнуудай, волейболистнуудай, баскетболистнуудай, теннисистнүүдэй суглуулагдамал командануудай 270 үхибүүн энээндэ хабаадажа, шуран солбон, дүршэл шадабари ехэтэй байһанаа харуулаа.

ВЛКСМ-эй горкомой, горОНО-гой, Улаан-Үдэ хотын гэр байрын управлениин, манай ниислэлэй физкультура ба спортын комитедэй энэ мүрысөө эмхидхэһэн ушарынь һургуулиһаа гадуурхи сагтань үхибүүдые һайнаар хүмүүжүүлгэдэ ямар ехэ анхарал оролдолгын хандуулагдажа байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Наһанай хоёр бүлэгөөр (1960—1961, 1962—1963 онуудта түрэһэн) нааданууд үнгэргэгдэһэн байха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын районуудай гэр байрын управленинүүдэй дэргэдэ хүүгэдэй клубууд эмхидхэгдэжэ, үхибүүдэй илангаяа журам муутай хүүгэдэй дунда элдэб һонирхолтой наада үнгэргэжэ, тэдэнние һайнаар хүмүүжүүлгэдэ нүлөөлһэн байна. Зунай амаралтын үедэ багашуулай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулдаг юм. Һургуулинууд шадархи комсомолой организацинуудтай хамта хүдэлэн, үхибүүдые спортын секцинүүдтэ, уран һайханай бүлгэмүүдтэ хабаадуулна. Жэшээнь. Железнодорожно райондо — «Юность», «Орленок», Октябрьска райондо «Маяк», «Гайдаровец» гэжэ хүүгэдэй клубууд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

...Футболой талмай дээрэ шанга тулалдаан болобо. Бага наһанай хүбүүд — 20 минутын, харин аха наһанай үхибүүд тус тустаа 25 минутын хоёр таймда наадаба. Советскэ районой «Звездочка» — «Орленогто» (Октябрьска район) — 0,4, «Бригантина» (Советскэ район) — «Колосогто» (Октябрьска район) — 0:7, «Колосок» «Спутнигта» 0:5 тоотойгоор шүүгдэшөө.

Түмэр замшадай районой аха наһанай футболистнууд 4 очко абажа, чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Октябрьска районойхид хоёрдохи һуурида гараһан байна. Бага наһатайшуул сооһоо Үдын урда бэеын хүбүүд хоёр уулзалгадаа 12:0 тоотойгоор булижа, сугларагшадай магтаалда хүртэһэн байха юм.

Багашуулай дундаһаа добтологшо Вова Мещенков (Октябрьска район), хамгаалагша Саша Попов (Железнодорожно район, вратарь Олег Кобелев (Октябрьска район) шалгарба. Аха наһатан сооһоо Железнодорожно районой 36-дахи һургуулиин һурагша Игорь Чернявский — эрхим добтологшо, Советскэ районһоо Валера Малханов — бэрхэ хамгаалагша, 17-дохи һургуулиин һурагша (Октябрьска район) Паша Никифоров бэрхэ вратарь гэжэ тоологдоо.

— Волейболистнуудай дунда мүн һонирхолтой тэмсэл болобо. Железнодорожно районой хүбүүд, басагад бүхы уулзалгануудтаа 2:0 тоотойгоор илажа, Улаан-Үдэ хотын чемпионуудай нэрэ солодо хүртөө. Үдын урда бэеын хүбүүд. Советскэ районой басагад хоёрдохи һууринуудые эзэлһэн байна. Түмэр замшадай ажаһуудаг районой «Юность» гэжэ хүүгэдэй клубай гэшүүд Боря Яковлев, Таня Матвеева эрхим бэрхэ волейболистнууд гэжэ тэмдэглэгдээ, — гээд мүрысөөнэй ахалагша судья В. М. Черных хөөрэнэ.

Баскетболистнууд сооһоо Үдын урда бэеын хүбүүд хоёр бүлэгтэ эрхимлэбэ. Эдэнэр Железнодорожно районойхидые — 36:10, Советскэ районой командые 36:2 тоотойгоор шүүһэн байна. Советскэ ба Октябрьска районуудай басагад эндэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Стол дээрэ наадагдадаг теннисээр Улаан-Үдын түбэй районой хүбүүд. Железнодорожно районой басагад илаа. Эндэ хүбиин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд сугларагшадые ехэтэ һонирхуулба. Аха наһанай хүбүүдэй дундаһаа 4-дэхи һургуулиин 7-дохи класс дүүргэһэн Сережа Черепанов 8 очко абажа, чемпион болоо. Лена Намсараева (Советскэ район). Марина Пескова (Октябрьска район), теннисист басагад сооһоо шалгарһан байха юм. Эндэ 4-дэхи, 20-дохи, 22-дохи дунда һургуулинуудай теннисистнүүд һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Мүрысөөнэй дүнгөөр Железнодорожно районой эдиршүүл 17 очко абажа, командаараа илаба. 18 очкотой Октябрьска районойхид хоёрдохи һуури эзэлһэн юм.

— Ургажа ябаа залуу үетэнние һайнаар хүмүүжүүлхэ, эдэнние спортдо дуратай болгохо хэрэгтэ гэр байрын зарим управленинүүд горитой анхарал хандуулна. Саашадаа хаа хаанагүй энэ хэрэгтэ һанаагаа табяа һаань, бүришье һайн байгаа, — гэжэ физкультура ба спортын городской комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Токарева хэлээ һэн.

Илагшадта кубогууд, 1 шатын дипломууд, грамотанууд, бэлэгүүд барюулагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Футбол

НЭГЭ ҺУУРИ УРАГШАА

Казахай ССР-эй, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоной стадионууд дээрэ ээлжээтэ — хори, хори-нэгэдэхи уулзалганууд августын 14-дэ үнгэргэгдэһэн байна. Энэ үдэр хамтадаа 14 команда наадаба. Нааданай дүн хаража үзэхэдэ, нэгэ командаһаа бэшэниинь, айлшаар ерэһэн командануудаа шүүжэ гарахадаа, мүрысөөнэй таблицада түрүү һууринуудаа буляалдаһан лэ зандаа. Жэшээнь. мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Благовещенскын «Амур» команда айлшаар ерэһэн Красноярскын футболистнуудые 2:1 тоотойгоор шүүгээд табихадаа. мүрысөөнэй таблицада түрүүлһэн лэ зандаа. Владивостогой «Луч» команда мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлнэ. Эдэнэр һүүлшын наадануудта. Томскын «Торпедые» — 2:0, Барнаулай «Динамые» — 2:1 тоотойгоор шүүһэн байна.

Мүнөөдөө гурбадахи һуури ээлжэ ябаһан Хабаровскын СКА командын футболистнууд энэ жэлэй наадануудые һайнаар үнгэргэжэ ябана. Тиин ээлжээтэ наадандаа эдэнэртэ айлшалһан Новосибирскын «Чкаловец» командые 1:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

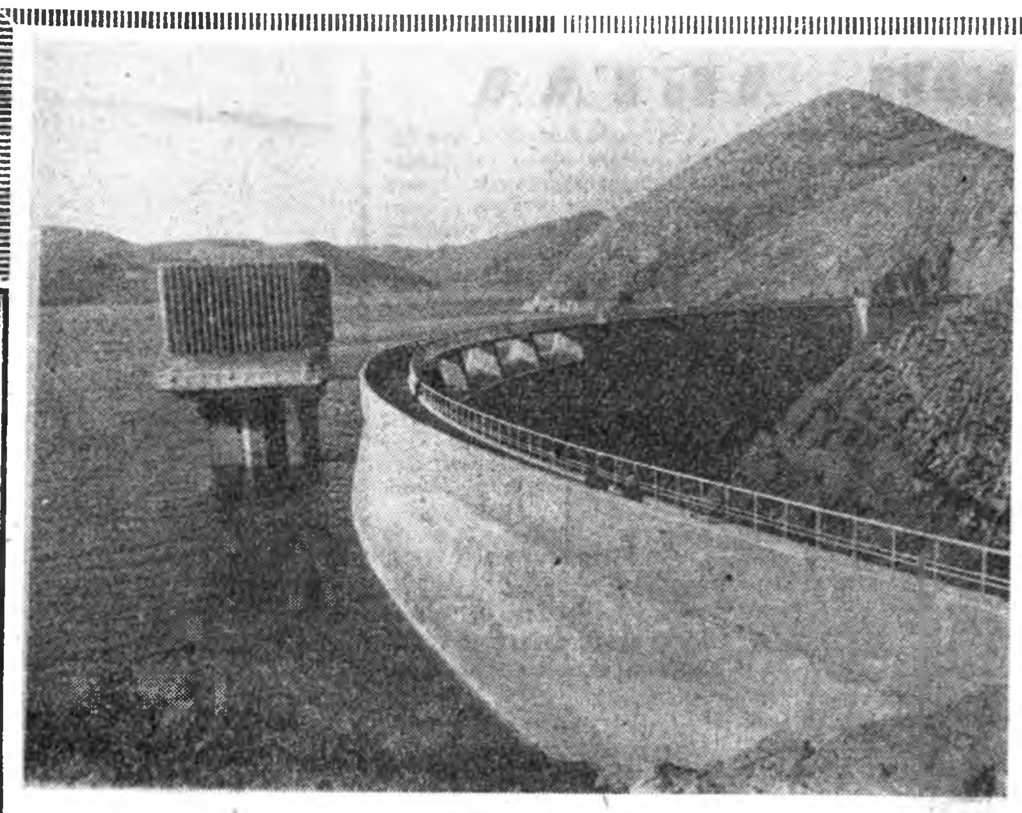
Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд Кзыл-Ордагай «Орбита» командые 3:2 тоотойгоор шүүһэнэйнгээ удаа дүрбэдэхи һууриди гараба. Харин Шэтын «Локомотивта» 2:1 тоотойгоор шүүгдэһэн Джамбулай «Химик» нэгэ һуури гэдэргээ сухарихадаа «Сэлэнгэ» командын хойноно орохо баатай болоо. Манай нүгөөдэ хүршэнэр — Эрхүүгэй «Авиаторай» футболистнууд энэ жэлэй уулзалгануудые яаха аргагүй муугаар үнгэргэжэ ябана. Эдэнэр өөрынгөөшье, мүн айлшалжашье ябахадаа наадаһан лэ командадаа шүүгдэжэ шүүгдэһээр һүүлшын һууриди түригдэшэбэ. Эдэнэр «Целинник» командада 0:2 тоотойгоор шүүгдэһэн байгаа.

Мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые ээлжэ ябаһан Карагандагай «Шахтер» команда нэгэ наада гэртээ үнгэргэхэдөө, Усть-Каменогорскын «Восток» командые 2:1 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, гурбан һуури урагшаа дабшаба.

Үсэгэлдэр Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» команда Красноярскын «Автомобилист» командын стадион дээрэ ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэһэн байна.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Амур» (Благовещенск)	21	13	5	3	34-11	31
Луч (Владивосток)	21	12	3	6	25-16	27
СКА (Хабаровск)	20	12	2	6	30-16	26
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ)	21	10	4	7	24-18	24
«Химик» (Джамбул)	20	8	6	6	31-23	22
«Чкаловец» (Новосибирск)	20	7	7	6	24-17	21
«Орбита» (Кзыл-Орда)	19	9	3	7	27-22	21
«Целинник» (Целиноград)	20	7	6	7	22-24	20
«Динамо» (Барнаул)	20	8	3	9	23-20	19
«Локомотив» (Шэтэ)	21	7	5	9	15-26	19
«Трактор» Павлодар)	20	7	4	9	22-21	18
«Спартак» (Семипалат.)	20	6	6	8	21-24	18
«Шахтер» (Караганда)	20	7	4	9	19-24	18
«Автомобилист» (Кр-ск)	20	7	4	9	20-27	18
«Торпедо» (Томск)	20	5	8	7	18-26	18
«Восток» (Усть-Кам.)	20	6	5	9	25-32	17
«Горняк» (Никольский)	20	6	4	10	22-33	16
«Авиатор» (Эрхүү)	21	3	5	13	17-39	11

ТУНИС РЕСПУБЛИКАДА

Тунис арад зон 1956 ондо политическэ эрхэ сүлөөтэй болоһон, Тунис 1957 ондо республика болгогдоһон байна. Тунис республикын правительство колониальна байдалай үлэгдэлые үндэһөөрнь үгы хэхэ, ороноо алишье талаарнь хүгжөөхэ гэһэн политическэ хараа шугам хараалһан юм. Национальна эрхэ сүлөөтэ байдалай экономическа үндэһэ һуури байгуулхын тула Тунисай правительство социалис хани барисаанай оронуудтай, тэрэ тоодо Советскэ Союзтай хоёр талын аша үрэтэй хани барисаа хүгжөөнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: совет эрдэмтэдэй туһаламжатайгаар совет материал болон техникээр бодхоогдоһон Кассеб мүрэн дээрэ баригдаһан плот хаалта; Тунисай хүдөө нютаг; Туниста болоһон уласхоорондын яармаг дээрэ совет «Лада-2103» автомашина харуулагдажа байна.

УНШАГТЫ[н] һонирхохо[л] байхат

«АГААРАЙ БААТАРА[й]» 25 РЕКОРД

«ИЛ-76» түхэлэй транспор[т]... шэнэ самолет генеральна ко[н]структор, Ленинскэ шан[гай] лауреат Г. В. Новожилов[ай] хүтэлбэри доро академ[ик] С. В. Ильюшинэй алдар су[у]... гараһан конструкторска бюро[...] до бүтээгдэһэн байна. Һая[...] Москва шадархи аэродром дэ[э]рэ энэ самолеедоор дэлхэйн ...дэн рекорд тогтоогдоо.

Самолеедуудые туршагш[а] габьяата летчик А. В. Тюрюн[...]нэй экипаж 70.000 килограм[м] ашаа — 1000 километртэ, 60.0[00] килограмм ашаа 2000 кил[о]метртэ зөөхэдөө, часай 856 ки[]лометр түргөөр ниидэһэн бай[]на. 40 мянган килограмм ашаа 5 мянган километртэ аба[...] хадаа, час соо дунда зэргэ[...] 816 километр гаталба.

Самолеедуудые туршагша га[]бьяата летчик, Советскэ Союзай Герой Я. И. Верников[ай] экипаж 70 мянган килограм[м] ашаа 11.875 метр үндэртэ гар[]гаа. Эдэ үдэрнүүдтэ «ИЛ-76» түхэлэй самолеедоор дэлхэйн 25 рекорд тогтооһон байна.

Дэлхэйн шэнэ рекорд болжо, бүридхэлдэ абахын тул[а] эдэ ниидэлгэнүүд тухай мат[е]риалнууд уласхоорондын авиационно федерацида (ФАИ) эльгээгдээ.

«ИЛ-76» самолет бүтээһэн конструкторнууд. экипажнууд, инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэд эдэ түйлалтануудаа совет авиацин үдэртэ, КПСС-эй XXV съездэ зорюулба.

МАМОНТНУУДЫЕ «АГНАЛГА»

ЮРЭ БУСЫН уурхай соо[...]гуур малталга хүтэлбэрилхы[...] Яхадай геолог, СССР-эй Гүр[э]нэй шангай лауреат Б. С. Рус[а]нова даалгагдаба. Хойто мүльһэтэ океанай эрьеһээ х[...]дэн арбаад километртэ —Яны адаг шадар бэдэрэлгын үрэмдэл[]гэ хэхэ үедэнь 40 метрэй гүнзэ[]гыдэ мамонтын үһэ нооһон үрэ[]мэйнь үзүүртэ аһалдажа гар[а]һан байна гэһэн мэдээсэл тэрэ абаба. Эндэ, хүйтэн сэбдэг га[]зарта, мантан томо амитана[й] бэе булагдашоод, үнөөхи зан[]даа байна ха гээд мэргэжэлтэ[н] багсаамжална. Борис Сергеевич тиишэ ошоһон байгаа. Удаан тусхай экспедици тэрээн х[...]дар эльгээгдэбэ.

Русанов 40 жэл соо Яха[й] оронд хүдэлхэдөө, хэзээ нэгэ[]тэ иимэ мантан томо амитад[ай] амидараһан газарнуудые шэн[]жэлжэ байнхай. Тэрэ мамонтнуудые, бизонуудые, эртэ ур[]дын моридые, мүн бусад ами[]тадые оложо, шэнжэлһэн бай[]ха юм.

МАНТАН ТОМО ҺАРХЯАГ

МАНТАН томо сагаан һар[]хяаг бариһан Львов хотод[о] ажаһуудаг Сильвестр Степанович Дуткевичэй ойһоо гэртэ[э] бусахадань, хүн зон тогтоо[]гоод, урагшаа ябуулбагүй. Тэрэнэй дэльбэгэр оройнь самбреро малгайдал адлирхуу дүрс[э]тэй. Магазинуудай нэгэнд[э] орожо, шэгнээд үзэбэ. Тиихэдэ наймаашан эхэнэр гайхахы[н] ехээр гайхаба: энэнь 1 килограмм 150 грамм татаба!

Энэ зун Львов хото шадар һархяаг һайнаар ургаа. Ой соогуур ябажа, һархяаг түүхэ дуратайшуул түрэл дайдынга[аа] баян хэшэгтэй гэртээ бусана.

ЗАВОДТОХИ... ТУГАС ШУБУУН

ЭНЭ ЦЕХЭЙ богоһо дээрэ тугас шубуун һууха[даа] ма[]гадгүй. харин үзэсхэлэн һайхан Джейран сонхоор шагааж[а] байха. Хүдэлмэришэдэй үгэһэн юумэ эдэнэр амтархан эдидэг юм. Энэ иигэжэл эхилээ һэн.

Шархатаһан Джейран нэгэтэ үглөөгүүр «Узсельхозтехникын» Бухарагай районно отделенин мастерскойнуудай дэргэдэ бии болобо ха. Хүдэлмэришэд тэрэнние барижа, шархыень үяад, һүөөр хооллуулжа, һуларшаһан энэ шубуунай хойноһоо харуу[]һалжа захалһан байгаа. Уданшьегүй талын гоё һайхан энэ шубуун хүнүүдтэ дадажа, эдэнэй гарһаа хооллодог болоба. Хэдэхэн сагай үнгэрһэн хойно танил ангуушаниинь эхэ тугас шубуу заһабарилагшадта асараа һэн. Мүнөө эндэ зурагаан дальбараа дэгжээгдэжэ байна. Мастерскойнуудай «зоопарк» соо туулайнууд, мэлхэйнүүд, аистнууд бии, харин байшан тойроһон сэсэрлиг соохи модоной һүүдэр доогуур тугас шубууд томоотойгоор алхалалдажа ябадаг юм.

(ТАСС).

Газетымнай удаадах[и] номер августын 22-то га[]раха.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефону[д]

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-[..], зам. редактора — 2-68-0[.], зам. редактора — 2-62-[..], отв. секретаря — 2-50-[..], секретариат — 2-66-76, от[]делы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйст[]ва — 2-64-36, 2-63-86, про[]паганды и агитации — 2-56-2[.], промышленности и стро[и]тельства — 2-61-35, совет[]ского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная при[]ёмная — 2-56-62, машинно[е] бюро — 2-57-63, корректор[]ская — 2-35-95, фотолабо[ра]тория — 2-33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ургасаяа саг сооньгэ, гээлтэгүйгөөр хураая» — Зэдын комбайнернуудай нэмэл бэшэг. «Бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ» — суглуулбари. «Һуралсалай жэлэй эхиндэ» — түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. Автомобилистнүүдэй зүблөөнэй тоосоон. «Алемасовтан» — К. Карнышевай очерк. «Дутаари юундэ хэгдэнэб?» — М. Олзоевой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «1905—1907 онуудай революциин уласхоорондын удха шанар» — С. Титаренкын статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һонин. Зүбшэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35 — Документальна фильмүүд харуулагдаха. 11.05 — Э. Хемингуэйн уран зохёолнууд. 12.05 — Волейбол. СССР—Япон. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Нүхэр дуун» — хүгжэмтэ эстафетэ. 13.35 — «Үхибүүдтэ — фильм. «Умные вещи». (2-дохи сери). 14.40 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.15 — «Братья Лаутензак». (2-дохи сери). 16.45 — «Ном-75». 17.15. — «Мэдээжэ аринууд». 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — Уран шүлэг. Константин Ванщенкин. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Ургаса-75». 19.20 — Шэнэ һонин. 19.30 — Киножурнал.

«Орбита». 19.40 — «Нүхэр дуун» — хүгжэмтэ эстафетэ. 20.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 20.50—«Братья Лаутензак» (2-дохи сери). 22.20 — «Ном-75». 22.50 — «Мэдээжэ аринууд». 23.25 — «Валдайн зураглалнууд» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Волейбол. СССР—Япон.

Улаан-Үдэ. 19.40 — НТИ — хүдөө ажахыда». 20.00 — Телевизионно һонин.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдтэ гадаадын хэблэл, олониитэ анхаралаа хандуулжа үргэлжэлһөөр. Польшын «Глос Працы» газетын корреспондентын Хельсинкиһээ дамжуулһанай ёһоор, ниитэ Европын зүблөөн дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэшэ ойрын жэлнүүдэй гол шухала асуудал болоно гээд Финляндида үргэнөөр тэмдэглэнэ. Бусад оронуудтал адли, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгоор шахардуу байдал һуларуулгые улам батадхахын тула шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ элдэб оронуудай хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй ба Мексикын хоорондохи олон талын харилсаа холбоон тухай хэлсээе Венгриин «Непсабадшаг» газетэ шэнжэлнэ. СЭВ-эй бүхы ажал ябуулга ниитэ Европын зүблөөн дээрэ гар табигдаһан түгэсхэлэй акт соохи гол ёһонуудта харюусана гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Португалидахи байдал тухай, хархис хүсэнүүдтэй эрид тэмсэхээр бодоһон арад зоной ехэ хараа түсэбүүд тухай дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

Бангладешдэхи байдал тухай, Ливанда эсэргүүгээр Израилиин үүдхэһэн сэрэгэй шэнэ ябуулганууд тухай, Турцида ба капиталис бусад оронуудта боложо байһан буһалгаанууд тухай гадаадын хэблэл мэдээсэнэ.

БУДАПЕШТ

АЛДАРТА ОЙ

ТАСС

Венгер арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө оронойнь эрхим түрүү хүбүүдэй шэн габьяата тэмсэлдэ шухала шата болоһон Венгриин Коммунис партиин 1 съездын 1925 оной августын 18-да болоһоорнь 50 жэлэй ойе Венгриин коммунистнууд, Венгриин Арадай Республикын олониитэ һайндэрлэжэ байна.

Фашизмые һамна бута сохиһоной ашаар Венгриин газар дээрэ хүдэлмэришэн ба таряашанай гүрэн түрүүшынхеэ байгуулагдаха аргатай болоһон байна гээд «Мадьяр хирлап» газетэ бэшэнэ. ВСРП-гэй XI съездын хараалһан хүгжэнги социалис общество байгуулгын замаар ороной коммунистнууд венгер арадые бата найдамтайгаар хүтэлжэ ябана. КПВ-гэй саг зуурын программа, тэрэ тоодо Венгриин таряашадта газар хубаажа үгэхэ эрилтэ баталан абаһан партиин 1 съездын шухала олон шиидхэбэринүүд арадай засагай жэлнүүдтэ бэелүүлэгдээ. Венгриин Коммунис партиин алдарта ойе тэмдэглэхэдээ, Бела Кун, Тибор Самуэль, Ене Ландлер ба венгер арадай гэрэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ ами наһаяа алдаһан, КПВ-гэй үндэһэ һуури табиһан бусад хүнүүдэй дурасхаалые ороной ажалшад ёһолно. Социалис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта мүнөөнэй Венгриин түйлаһан амжалтанууд эдээн тухай нангин дурасхаал болоно.

СОФИ

Шахардуу байдал һуларуулгые маоизм буруушаана

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүд Европо түбидэхи, бүхы дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар ехэ нүлөө үзүүлээ гээд «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ.

Гэбэшье һүүлэй үедэ уласхоорондын байдалда боложо байһан хубилалтануудые эрид буруушаажа байһан тухайдаа Хитадай маоис хүтэлбэрилэгшэд үшөө дахин баталаа гээд газетэ тэмдэглэнэ. Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай һаяхан болоһон сесси дээрэ уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха тушаа нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй. Дайн байлдаа үүдхэжэ, дэлхэй дээрэ термоядерна дайнай аюул тохёолдуулхые маоистнуудай эрмэлзэжэ байһан ушарынь үшөө дахин элеэр харагдаба.

Ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдтэ маоистнууд хайша хэрэгээр хандаһан байна гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган тэмдэглэнэ. Уласхоорондын байдалай һайжаралгада һаад тойбо татажа, Европо ба Ази түбинүүдтэ хамтааран аюулгүй байдал хангаха ябадалда хоро хүргэхые хүсэжэ байһан тухайдаа Пекин элирхэйлэн байна. Иигэжэ Пекин империализмын эгээл хархис хүсэнүүдэй тала барижа байһанаа мэдүүлбэ бшуу.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН саанаһаа

НИКОЗИ

Харилсаан иимэл байха ёһотой

ТАСС

СССР-эй ба Кипрэй Республикын хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 15 жэлэй ойе Кипрэй олониитэ, хэблэл үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

Советскэ Союзтай Кипрэй тогтооһон харилсаанай түүхэ олон оронуудта һайн жэшээ болоно гээд «Филэлефтерос» газетэ бэшэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэ харилсаан адли тэгшэ эрхын, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын гол ёһонуудта үндэһэлнэ бшуу. Ленинэй агууехэ оронтой Кипрэй харилсаанай 15 жэл соо амжалтатайгаар хүгжэжэ байһандань баярланабди гээд газетэ бэшэнэ.

Совет-кипрэй харилсаан хадаа гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай һайн жэшээ болоно гээд «Демократия» газетэ тэмдэглэнэ. Эдэ бүхы жэлнүүдтэ империализмда эсэргүүсэн, Кипрэй бэеэ дааһан байдалай, газар дайдынь бүрин бүтэн байхын түлөө тэмсэхэдэнь, киприот арадта Советскэ Союз ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг байгаа.

АФИНА

КПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгэ

ТАСС

1967 оной апрелиин 21-дэ сэрэгэй урбалта боложо, орон дотор сэрэгэй засаг захиргаанай тогтоогдоһон тухай хэрэгые эндэ хаража байһан сүүд дээрэ гэмнэгшэ гэршэ боложо, КПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Х. Флоракисай үгэ хэлэхыень шагнахые сүүдэй засагаархидай арсаһантай дашарамдуулан, Грециин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюро буруушаалга хэбэ. Х. Флоракисай нэрэ сүүдэй түрүүшын үдэр уншагдаһан гэмнэгшэ гэршэнэрэй списогтэ оруулагдаһан байгаа гээд КПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Сүүдэй үедэ Компартиин түлөөлэгшые тэрээндэ хабаадуулхагүй зорилготойгоор фашис хүсэнүүд орон дотороо Коммунис партида зүрюу харша ябуулга үргэнөөр хэһэн байна гээд мэдүүлгэ дотор анхарал хандуулагдана.

Демократическа эрхэнүүдэй түлөө, коммунизмда эсэргүү политика эдэбхижүүлгые буруушаахын түлөө тэмсэлдэ нэгэдэхыень Политбюро ороной хүдэлмэришэн ангиие, бүхы ажалшадые уряалба.

ДЕЛИ

БАНГЛАДЕШТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Бангладешэй радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, орон доторхи байдал аалин намдуу боложо байна. Транспортна харилсаан һэргээгдээ, ниислэл хотодо эдеэ хоолой зүйлнүүд асарагдана. Ажалдаа гаража, үйлэдбэриин хэмжээе нэгэ хэмдэнь байлгаха уряатайгаар правительство хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта хандаа.

Августын 18-һаа дээдэ һургуулинуудта хэшээлнүүд һэргээгдэбэ. Бүхы орон дотор гэхэ гү, али тодорхойлон хэлэхэдэ, ниислэл ба бусад хэдэн ехэ хотонуудһаа гадна, бусад нютагуудта комендантска час болюулагдаа.

ДЕЛИ. (ТАСС). Урбалтын үедэ алуулһан президент Муджибур Рахман эхэ нютагтаа — Тангинарида хүдөөлүүлэгдээ гээд Бангладешэй радио дамжуулба.

ДЕЛИ. (ТАСС). Бангладешэй Арадай Республикын шэнэ правительствын түрүүшын тусхай үнэмшэлгые августын 18-да Инди абаһан байна. Урда тээнь Бангладешэй баталһан уласхоорондын ба хоёр талын бүхы хэлсээнүүдые сахихаар шэнэ правительствын шиидэнги байһан тухайнь энээн дотор тэмдэглэгдэнэ гээд Индиин правительствын түлөөлэгшэ мэдээсээ.

БРАЗЗАВИЛЬ

АНГОЛОДОХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Анголоһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Анголые сүлөөлхэ национальна фронт (ФНЛА) гэдэг отрядуудые хэдэн үдэрэй урда тээ эндэһээ үлдэн намнаһанайнь һүүлээр ороной ниислэл — Луанда хотодохи байдал хэмдээ орожо байна.

МПЛА-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник Ж. Каэтана эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, сэрэгэй ябуулгануудһаа уламжалан ороной үргэн ехэ районууд, хэдэ хэдэн хото городууд, тодорхойлон хэлэхэдэ, Лобиту, Бенгела хотонууд МПЛА-гай мэдэлдэ оронхой гэжэ мэдүүлээ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Португалиин нюуса полициин агентнүүд, колониальна армиин мүрдэлгын тусхай подразделенинүүдэй гэшүүд Нова-Лижбоада ФНЛА-гай, Унитагай нэгэдэмэл хүсэнүүдтэй хамтаржа, МПЛА-да эсэргүүгээр тэмсэнэ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент мэдээсээ.

ФРИТАУН. (ТАСС. Ороной бэеэ дааһан байдалтай бололгодо тойбо татаха, хүсөөрөө засаг гартаа абаха зорилготойгоор ФНЛА-гай удамарша Холден Роберто ба тэрэнэй эзэд Анголодо граждан дай үүдхэжэ байна гээд Сьерра-Леоной «Нейшн» газетэ түрүү бэшэг соогоо мэдээсэнэ. Тиихэдэ Х. Роберто Преториин захиргаанай эмиссарнуудтай холбоо тогтоогоо гээд газетэ бэшэнэ. Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые буруушаадаг МПЛА-гай түлөөлэгшэдэй засаг бариха ушарһаа Урда Африкын правительство ехээр айна.